

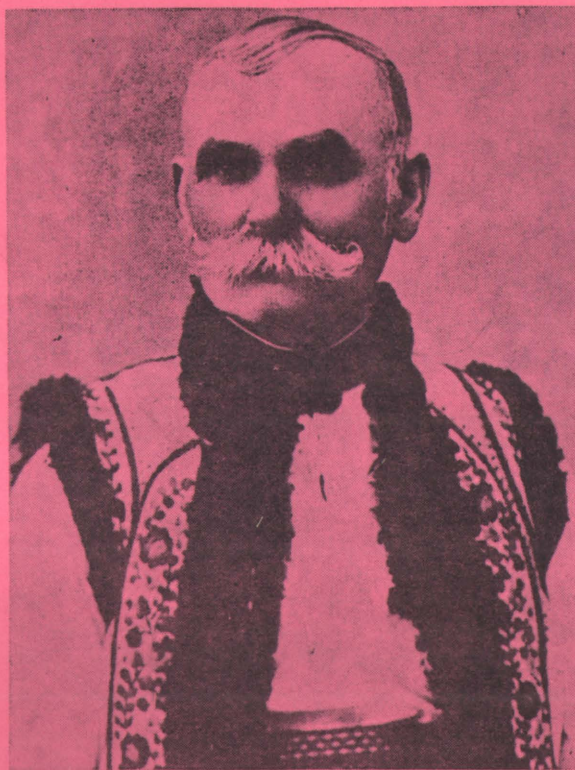
БУДУЩЕ

ІЛЮСТРОВАНІЙ КВАРТАЛЬНИК
КОНФЕРЕНЦІЇ ГУЦУЛЬСЬКИХ ТОВАРИСТВ АМЕРИКИ Й КАНАДИ
Видає гуцульське товариство "Чорногора" в Чикаго, Інк.

ХІІ/ХІІІ

ОСІНЬ - ЗИМА, 1978/1979

Ч. 4-1 (48-49)

НИКОЛАЙ КИСЛИЦЯ-КОЦЬ

“Г У Ц У Л І Я”

Ілюстрований Квартальник
Конференції Гуцульських Товариств Америки й Канади
Видає гуцульське товариство "ЧОРНОГОРА" в Чікаго, Інк.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Редактор — мгр Микола Домашевський

“HUTSULIYA”

Quarterly Journal

c/o Ukrainian National Museum

2453 West Chicago Avenue

Chicago, Ill. 60622, USA

З М І С Т

Повідомлення про черговий гуцульський З'їзд	1
Чи варто зберігати об'єднання окремих племен	2
Віншування	3
Мгр Микола Домашевський — Николай Киселиця-Коць	5
Леся Верховинка — Олекса Миронюк (продовження із попереднього числа)	6
Мирослав Небелюк — Делятин — ворота до надпрутської Гуцульщини. (Продовження із попереднього числа)	9
ВІСТІ З ГУЦУЛЬЩИНИ:	
П. Орленко — Скарбниця неоціненних багатств	16
З. Гуменюк — Трансформація гуцульського традиційного весілля під сучасну пору	19
Народний Університет в Соколівці	21
Е. І. А. — 25-літній Ювілей п-ва Павлини і Василя Гаврилюків в Торонто	23
В. Потек — Загальні збори т-ва "Гуцульщина" в Англії	25
Величаве свято в Торонто	28
Мгр Микола Домашевський — Роля української преси і її майбутність в діаспорі	29
Мгр Микола Домашевський — Цьогорічна сесія Науково-Дослідної Лябораторії в Іллінойс	32
М. Д. — Звіт з Річних зборів Конференції Гуцульських Товариств Америки й Канади	33
Василь Стефанишин — Посмертна згадка	37
Мгр М. Домашевський — Наші ряди рідіють	37
Повідомлення, Співчуття	38
Зміст журналу "Гуцулія" за 1978-ий рік	39
Часописи — Журнали — Книжки	40
Листа кращих гуцулів-патріотів	40

І Л Ю С Т Р О В А Н И Й К В А Р Т А Л Ь Н И К
К О Н Ф Е Р Е Н Ц І І Г У Ц У Л Ь С Ь К И Х Т О В А Р И С Т В А М Е Р И К И Й К А Н А Д И
В и д а є г у ц у л ь с ь к е т о в а р и с т в о " Ч о р н о г о р а " в Ч і к а г о , І н к .

ХІІ/ХІІІ

ОСІНЬ - ЗИМА, 1978/1979

Ч. 4-1 (48-49)

УВАГА!

УВАГА!

У П Р А В А К О Н Ф Е Р Е Н Ц І І Г У Ц У Л Ь С Ь К И Х Т О В А Р И С Т В
А М Е Р И К И Й К А Н А Д И

л а с к а в о п о в і д о м л я є , ш о 15, 16, 17 ч е р в н я 1979-г о р о к у
в і д б у д е т ь с я ч е р г о в и й

Г У Ц У Л Ь С Ь К И Й З ' І З Д

н а я к и й с е р д е ч н о з а п р о ш у є м о в с і х г у ц у л і в і п р и я т е л і в Г у ц у л ь щ и н и .

З ' І З Д В І Д Б У Д Е Т ь с я П І Д Т А К О Ю А Д Р Е С О Ю :

T H E S H E R W A Y I N N

5787 Dundas Street West, Islington (Toronto) Ontario, Canada, N9B 1B5

Telephone: 416 - 231-9241

П р о с и м о у ч а с н и к і в з ' ї з д у с в о є ч а с н о р е з е р в у в а т и к і м п а т и д л я с е б е
в з а з н а ч е н о м у в а д р е с і г о т е л і .

У п р а в а К о н ф е р е н ц і ї Г у ц у л ь с ь к и х Т о в а р и с т в
А м е р и к и й К а н а д и

ЧИ ВАРТО ЗБЕРІГАТИ ОБ'ЄДНАННЯ ОКРЕМИХ ПЛЕМЕН

Від деякого часу серед української спільноти в діаспорі дискутується питання, чи варто нам зберігати об'єднання окремих племен і розвивати та зберігати їх окремішність в побуті, культурі і звичаях. Деякі наукові кола заступають в тій дискусії думку, що об'єднання окремих племен не потрібне, а натомість потрібні регіональні об'єднання і товариства.

Наша редакція ще давніше заступала і заступає думку, що такі об'єднання племен таки потрібні і що вони аж ніяк не шкодять загальному плеканню української культури, а навпаки, її доповнюють. Тут можна пригадати, що в Америці і Канаді існує дуже багато різних етнічних, племінних і інших груп і товариств, які кожне зокрема розвиває і плекає свою культуру, звичаї і обичаї. І американський та канадський уряд цьому не перешкоджає, а навпаки, сприяє, бо це вносить у загальну американську чи канадську культуру свої корисні елементи, доповнюючи її і тим збагачуючи.

Тож нам, членам окремих племен, треба організувати і розвивати племінні товариства і об'єднання, які найкраще зможуть плекати і відтворювати цінності своїх культур і традицій, вони найкраще знають ті культурні і традиційні цінності своїх вужчих об'єднань. А це вноситиме нові і доповнюючі елементи в загальну українську культурну скарбницю.

Перед нами число журналу "Літопис Бойківщини", в якому поміщено редакційну статтю під заголовком "Значення українських племінних-земляцьких організацій на еміграції", що заступає ту саму позицію в цьому питанні, що й наша Конференція Гуцульських Товариств Америки й Канади та редакція "Гуцулії" займає й займає.

Отож сьогодні ми вже маємо двоє племінних об'єднань, які займають і підтримують позитивне ставлення до об'єднань окремих племен, сподіваємося, що й інші наші племінні об'єднання стануть на подібний шлях в розвитку і плеканні своїх вужчих племінних культур, традицій і звичаїв.

ПО ЦІЛІМ СВІТІ СТАЛАСЯ НОВИНА

(Солотвинська колядка)

По цілім світі сталася новина:
Пречиста Діва породила Сина,
Пречиста Діва породила Сина.

Як породила, в пелени вповила,
В зелене сіно в яслах положила,
В зелене сіно в яслах положила.

Як ся жидови про це довідали,
Дволітнім дітям голови стинали,
Дволітнім дітям голови стинали.

Як ся Пречиста про це довідала,
З Ісусом Христом до Єгипту втікала,
З Ісусом Христом до Єгипту втікала.

Ой ішла, йшла через чисте поле,
А там господар на пшениченьку оре,
А там господар на пшениченьку оре.

Пмагай, Боже, орати, сіяти,
Нині посієш, завтра будеш жати,
Нині посієш, завтра будеш жати.

Як ся жидови, а в цім довідали,
За Матков Божов, за Ісусом Христом
А у погоню гнали, за Матков Божов,
За Ісусом Христом, а в погоню гнали.

Ой гнали, землю виривали,
А там женчики пшеницю жали,
А там женчики пшеницю жали.

(Закінчення на стор. 4-тій)

В І Н Ш У В А Н Н Я

*Віншуємо Вам, чесні газди і газдині,
Щистьим, здоровйим, многи літами,
Світлим Рожденством, Божим Божеством
Тай відорцями, тай радоцями!
Дай же Вам, Боже, втіхи-радоци,
Втіхи-радоци і веселости
Від молодости аж старости!*

Конференція Гуцульських Товариств
Америци й Канади
Гуцульський Дослідний Інститут
Редакційна Колегія "Гуцулії"

Із Празником Рожденства Христового й приходом Нового Року, Управа Товариства "Гуцульщина" у Великобританії засилає сердечні святочні бажання сцулам у рідних, чарівних Карпатах, на заслання та у вільному світі.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Василь Потек
голова

Василь Зеленчук
секретар

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Веселих Свят і Щасливого Нового Року рідним, друзям, приятелям і всім гуцулам бажають:

Родина Івана Андрусяка з Торонто
Володимир і Параскевія Близнюки
Михайло Бурдяк з родиною
Бакай Степан з дружиною Агафією і дітьми
Більчаки Микола і Марія з дітьми Володимиром і Анною
Орест Віндик з родиною
Марія Гаркач
Мгр Микола і Катерина Домашевські з синами Васильком і Любком
Микола Ільницький з родиною
Анна Мироняк з сином Василем
Василь Негрич
д-р Микола Остафійчук з родиною
Василь Попадюк
д-р Модест і Марія Ріпецькі з родиною
Параска Романюк з родиною
Сербенюк Михайло з дружиною Катериною
Олекса Тимчук
Іван Тонюк
Михайло і Анна Тимюки з дітьми
Семен Федорак з родиною
Фірчук Іван з дружиною Тамарою та дітьми Івасем і Іркою
Анна і Іван Хромєї
Гуцульське товариство "Чорногора" в Чікаго
Гуцульське товариство "Гуцульщина" ім. св. Юрія Переможця
в Торонто, Канада

Гуцульське товариство "Трембіта" в Клівленді
 Василь і Анна Орлецькі з Ошави
 Михайло і Катерина Івасики з Ошави
 Іван і Марія Пекаруки з Гамільтону
 Іван Дашко з родиною із Гамільтону, власник фірми

"Gibson Bakery"

Михайло і Рузя Ковкови з Гамільтону
 Віктор і Галина Роєнки, власники асекураційної фірми в Гамільтоні,
 Victor Rojenko, Inc.

Дмитро і Марія Калиняки з Торонто
 Василь і Марія Кіземчуки з Торонто
 Василь Кріцак з родиною з Торонто
 Василь і Павлина Гаврилюки з Торонто
 Гнат і Віра Павлички з Торонто

Михайло Зеленчук, власник оселі "Sea Gull",
 Mike Zelenczuk, Tel.: 705-753-2280, Sturgeon Falls, Ontario, Canada

Д-р Роман Ричок з родиною
 Василь і Катерина Стадничуки з Едмонтону
 Марія і Михайло Соханівські з Едмонтону
 Д-р М. М. Небелюк
 Юрко Ровенчук з Ворен
 Дмитро Калиняк з дружиною Марією
 Василь Костюк з родиною з Вінніпегу
 Василь Стефанюк з Клівленду
 Василь, Анна, Юрій і Ігор Бабчуки

Примітка: З огляду на те, що це число журналу з друкарських причин не
 появилось в святочні дні,, ласкаво перепрошуємо дотичних осіб. Разом
 з тим щиро дякуємо всім тим, що прислали святочні побажання, чим
 підтримали появу цього числа.

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
 "САМОПІЧ" у ДІТРОЙТІ

Три бюра для Ваших послуг

7346 Michigan Ave.
 Detroit, Mich. 48210
 Tel. 841-2390

11838 Jos. Campau Ave.
 Detroit, Mich. 48212
 Tel. 891-4100

28792 Ryan Road
 Warren, Mich. 48092
 Tel. 573-7074

ЩАДІТЬ — ПОЗИЧАЙТЕ ОБЕЗПЕЧУЙТЕСЯ!

ПО ЦІЛІМ СВІТІ СТАЛАСЯ НОВИНА (Закінчення)

Помагай, Боже, пшениченьку жати,
 Чи не йшла сюди Пречистая Мати?

Ой ішла, йшла, буйний вітер віяв,
 Як я одсією пшениченьку сів,
 Як я одсією пшениченьку сів.

Стали жидови в полі, як билина,
 Ой чуд їмся став від Божого Сина,
 Ой чуд їмся став від Божого Сина.

Від Редакції: Повищу колядку записав
 та надіслав до нас п. Адам Гірняк з Ав-
 стралії.

Мгр Микола Домашевський

НИКОЛАЙ КИСЕЛИЦЯ-КОЦЬ

Народився Николай Киселиця Коць в 1874-му році в селі Лукавець Долішній, над Серетом, Вижницького повіту на Буковині. За переказом його братаника Стефана Гавалешки, Н. Киселиця в дитинстві був проданий дідусеві й бабусі, щоб у той спосіб врятувати його від смерті, (так вірили люди), бо тоді розвинулася в тій околиці якась пошесть, що немилосердно косила дітей. У своїх бабусі й дідуся Николай і виховувався.

Його вихователі були найбагатшою родиною в селі і тому Николай виростав у повному достатку: йому нічого не бракувало. В ті часи був звичай, що одружувалися рівний з рівним. Тож і Николай після відбуття військової служби (це теж був такий звичай, що одружувалися по відбутті військової служби) він одружився з багатого дівкою, діставши добре віно, і завів добру господарку, а при ній ще й пасіку.

Зовні виглядав Николай дуже суворим, похмурим і ніби неприступним. А насправді був дуже доброї і лагідної вдачі та мав м'яке і милосердне серце. Він ніколи й нікому не відмовлявся допомогти. В селі він втішався загальною пошаною і великим авторитетом. Так само в цілій околиці він

був добре званою особою та поважною людиною.

Уже в молодих літах Никола вибився на провідне становище в своєму селі: його обрали війтом або, як тоді називалося, двірником. Таким чином він з деякими перервами був війтом Лукавця Долішнього за часів румунської окупації Буковини аж десь до сорокових років нашого століття, коли він помер.

З першого подружжя Николай мав одного сина Івана і двох дочок — Василю та Євдокію. Син Іван учав у Вижниці, до гімназії. А десь у 1913-му році з меншим братом Ільком виїхав до Америки. Замешкували вони обидва в Нью-Йорку. Іван помер перед Другою світовою війною, а Ілько по війні.

Старша дочка Николая Василя, одружена Думенко, емігрувала разом з чоловіком Семеном до Америки, який у Мілвокі був дентистом. А по Другій світовій війні вони переїхали до Канади (Монтреаль), де обое й померли.

Николай Киселиця Коць під час Першої світової війни служив в австрійському війську в ранзі фельдфебеля. Він завідував військовим шпиталем у Львові на вулиці Личаківській.

DIAMONDS SPECIALISTS

Try Our Photo-Finishing — Large Prints Only 19¢

HARRIS JEWELERS

1949 W. Chicago Ave.

Chicago, Ill. 60622

Dial: 342-6663 or CA 6-6768

Леся Верховинка

О Л Е К С А М И Р О Н Ю К

(Продовження із попереднього числа)

— Відав уже сьогодні не приїдуть, бо сонце, ади, як високо, а їх не видно. Далі полудне буде...

Та ні. Ось зелене віття крайніх смерек заколихалося і з лісу виїхав газдівський син Микола. Зняв з голови замаєну крисаню й потрясає нею у повітрі, вітається на віддаль з Олексою.

За ним Аудрій, весь скорчений, як притолочений гриб, з люлькою в роті. Бе руками в порожні бербениці, як у барабан, та хитається на коні то в один, то в другий бік.

На самому кінці Маруся... Кінь під нею не сивий, аде карий з білою латкою на правому оці, найкращий з усіх Гасюкових коней. На голові чорна хустка, розписана червоними рожами та зеленими листочками, на округлих литках гарячо-жовті капчурі, на шії шнурок червоних коралів.

Тихо виїхали з лісу, ні один кінь не відізався.

Гей, коби не той Микола з очима задрісного пса та коби не той хробачливий гриб — Андрій... В одну мить збіг би Олекса на долину, перескочив би потічок та й обняв би свою Марусю. Зняв би її з коня та й поніс би на руках, як дитину. Вона обвила би свої рученьки довкола його шії, а він затопив би свою голову в її м'яких грудях і, щосили в ногах, біг би стежечкою вгору, до колиби.

Коби вона сама до нього приїхала... Але перед свідками не можна так щиро привітатися, як серце хоче. Бо не знають ще люди, яке в нього право до Марусі, то піднімуть на сміх, а той задирливий Микола готов ще з кулаками до очей прискочити. Краще вже лишитися на горі й тихо-поважно, з крисанею в руках і з газдівською

усмішкою на устах чекати біля порога гостей.

— Але заждіт, братчики, до полуденку. Єк наїстеси до сита та й горівкою зап'єте — бо ви без флещини в дорогу не вибираєте-си — та й покладете-си в холодочку спати, тогди я не питатиму, не-е-е. Раз до мене дівка належит, то я до неї икес право маю...

Такі думки стрибали в голові Олекси й виглядали крізь розрадувані очі, як визирають часом пустотливі діти крізь віконця хатини надвір.

А гості заїздили вже перед колибу.

— Слава Йсу... Доброго здоровлечка, Олексо... Але ж бо то днинка сьогодні парна... Сорочка на плечьх така мокра, що хоч скидай та й вікручуй.

Микола припинає свого коня до вориння, а старий Андрій вовтузиться з важкими басагами та сопе, як ковальський міх.

Скочила Маруся з коня легко та зручно, тільки грудьми сколихнула та червоні запаски розвіяла. І простягнула Олексі білу руку на привітання.

— Слава Йсу Христу!

Тільки всього. А очі спустила вниз ще й чорними віями задро прикрила...

— На віки слава! Єк здоровлечко, Марусе? Та й що робила тільки чьису без мене? Нене навтемило-си? Та-бо ти подиви-си на мене, а то стоїш передо мнов німа та й сліпа...

Стиснув Олекса білу руку, аж сині знаки в м'якому тілі лишилися.

Аж тепер підвела Маруся на нього свої очі, але не знайшов він у них сподіваних пестоців, тільки щось наче переляк і докір.

— Ци ти вдурів, Олексо? — прошептїла. Чього давиш руку? Ади, люди вже на нас іззирают-си... Не годен чемно привитати-си?

Пустив Олекса руку, наче його хтось несподівано холодною водою обляв. Прикрї гадки розповзлися по голові, як мухи.

— Марусе, чи це ти сама, чи це йкас енча дівка до мене заблукала-си? Бо я, бігме, тебе не впізнаю. Відколи ти така соромлива та й боязка стала, що боїши при людях з легінем пожиртувати? Та й де діли-си тоті горечі блискавиці з твоїх очей та й де тот смїх гомінкїй і щісливий?...

Відійшов на бік і свиснув на хлопців-пастухів.

— Гей, котрий там з вас недалеко, най іде сюди, а живо! Газда приїхав!

Прибіг п'ятнадцятилітній хлопчик Юра з розхрістаною пазухою та стеблам і трави у волоссі. Перед хвилиною качався по траві, счепившись з котримсь товаришем.

— Поможи Андрїєви поносити бесаги в колибу та й розложи ватру та й може би-с свіжої води приніс для газди, ади, як упрів...

— Таке-сте наговорили, що аж голова болит, а самі стоїте та й руков не рушите... — буркнув зухвало Юра, але взявся до роботи.

— Що-сте нам доброго привезли, Андрїю? Колачі є? — і став оглядати повні бесаги.

— Адїт, людоньки, чього той шибеник захотів... Колачів тобі треба? А кулеші не їв-бис, паничу?

Старий Андрїй потяг хлопця за вухо, аж цей заверещав не своїм голосом. Але за хвилину обидва в якнайкращій згоді носили бесаги до колиби й сміялися голосно. Видко, Андрїй почав уже щось розказувати.

Маруся постелила на траві верету, сіла на нїй, підтягнувши одну ногу під себе й вибирала з вузлика сорочки.

Олекса взяв коновку й потягся до джерела по воду. Коли зігнувся над джерелом, щоб зачерпнути води, побачив двоє сумних очей і високе чоло, глибокою борозною, мов яром, перерізане. Це були його очі й його чоло...

Коли наливав воду до горшка, щоб приставити до ватри, почув, що його рука злегка трясеться.

— Як старому дідови... — подумав і став лихий сам на себе.

Та в цю мить прискочила до ватри Маруся та поклала свою руку Олексі на рам'я.

— Лиши, Олексо, сьогодні-ка я вам кулеші звару. Мете видіти, ека добра буде.

— Вари, коли хочеш, — відповів Олекса та зробив їй місце коло ватри.

Хотів сказати це якнайхолоднішим голосом, та не вдалося. Бо з теплого місця на його рамені розливалось по цілому тілі таке щастя, що байдужі слова самі із себе перемінилися в закохане шепотіння.

Сїв на боці й завів розмову з Миколюю. Але очима водив безупину за Марусею, що поралася біля ватри.

Принесла з колиби миски пастухів — давно немиті, із засохлими рештками їди по краях — та стала їх дбайливо перемивати. А коли вода в горшку почала клокотіти, начерпнула з бесаг малим горнятком золотистої малайної муки та всипала на кип'яток. Мішала кулешу поволі, й обережно, деревляною ложкою, а ватра розливала по її лиці рожеве світло.

— Вона, відав, так лише з почьитку злекла-си, — думав Олекса. — Забула, сарако, ек я вмю давити з любї великої... Але вже зачїнає м'єкнути. А посидит до вечора коло мене, то сама проситиме, абим давив...

Полуденок готовий. Молода газдиня наклала кожному повну миску кулеші, помастила зверху розтопленим маслом ще й бриндзею посипала;

Посідали хлопці півколесом на траві, їдять і прихвалюють.

— Ади, ади, кулеша, бігме, добра, — приговорює Микола. — Ані сира, ані прикурена... А я й не знав, що наша Марусе вміє варити. Бо вона, видите, у нас пешена. До полудне спит, по полудні дрімає, а прийде вечір — живо в постіль лягає...

— Не сира і не прикурена, але трошки загореча, — відозвався Андрій. — Адіт, гет попарила мені писк.

Маруся відняла ложку від масних уст і кинула на Андрія гнівним поглядом.

— А ви, діду, хотіли би-сте, аби кулеша просто з ватри та й зимна була? Подуйте добре, то пристигне. Я вам не му дути в миску.

— Не меш, голубонько? Але чоловікови своєму подуеш, небого, ой подуеш...

— Дідько рогатий ему подує! — крикнула Маруся та жбурнула останньою ложкою кулеші в Андрія.

Мужчини засміялися, а хлопці заржали з радости, як молоді лошаки.

І Маруся сміялася, мов червоні коралі розсипала довкола себе. А кожний такий червоний кораль відскакував від землі й падав просто в серце Олексі...

О, таку він її любив, такою хотів її завжди мати. Веселою, як гірський струмок, буйною, як вітер полонинський...

З'їли кулешу, тільки порожні миски по траві валяються. Тоді Микола витягнув з тайстри невелику, мутно-зелену флячину з кукурудзяним качаном замість корка і шматок ковбаси, сухої та твердої, як патик.

— Кулеша — кулешов, але ми, братчику, з далекої дороги та й вчора светце у нас було, що належит-си нам і горівка. Правду кажу, ци ні?

— Правду, правду, — загуло навколо нього, а малі пастухи поприсовувалися ближче й жадібно дивилися молодому газді в руки.

Почали частуватися. Загомоніли співанки, при яких Марусі треба було спускати очі в землю й червоніти. Андрій розказував щось своїм скрипучим голосом, мов би немазаний віз їхав камінистою дорогою. Олекса присувався щораз ближче до Марусі, аж поки не почув під рукою її теплого плеча. Вона не боронилася.

— Ходім-ко, Марусе, відци... Най собі п'ють на здоровле, а ми маємо з собов поговорити. Такий довгий чьис не виділисмо-си... Коби ти знала, Марусе, ек я за тобов забанував...

Горнулася до нього, як розпещена кицька, але не рухалася з місця.

— Завжди ще крішку. Віпий ще раз із Миколов, ади, ек те запрошує. Буде гнівний, коли відкажеш...

— Не хочу я, Миколиної горівки, бо вона гірка, але хоче-си мені тої

ДЕРЕВО — ПІСОК — ЦЕМЕНТ
І РІЗНОГО РОДУ ДЕРЕВ'ЯНІ РЕЧІ
купите по дуже приступних цінах у

ZECHMAN CHICAGO LUMBER COMPANY
LUMBER — MILLWORK — BUILDING MATERIALS

400-430 N. Damen Ave.

Chicago, Illinois, 60612

TEL.: SE 3-6600

Мирослав Небелюк

ДЕЛЯТИН, ВОРОТА ДО НАДПРУТСЬКОЇ ГУЦУЛЬЩИНИ

(Продовження із попереднього числа)

Ворота до надпрутської Гуцульщини
(Продовження із попереднього числа)

2. Географічне положення

В різних довідниках читаємо, що "підгірське" містечко Делятин, розташоване над Прутом "на порозі", "біля підніжжя", "у стіп", чи "на березі" Карпат так само, як і Надвірна, чи далі на захід Солотвина, а на згадуваній уже мапі Гуцульщини в ЕУ2 виразно показано, що Делятин лежить поза межами Карпат.

І справді, коли їхати залізницею з Ворохти в напрямі на Делятин, то з вікон поїзду весь час видно гори, що аж до делятинських Ліщин за Дорою дуже близько тягнуться обабіч залізниці; здається, можна б їх руками досягнути. За Ліщинами, однак, гори несподівано зникають, але тільки з правого східного боку, і перед очима подорожнього, що їде на висоті яких 70 метрів над рівнем Пруту, а поверх 500 метрів над рівнем моря, відкривається глибока й досить широка долина, на дні якої з півдня на північ пливе річка Прут. На його низькому, лівому березі розмістилося містечко Делятин зі своїм примістям Лугами, а на правому, високому, село Заріччя на рівній трапезоїдній площині, обмеженій від півночі високим на понад 700 м пасмом заріцького Ділу (дивись: світлина делятинської солеварні на тлі далекого Ділу, "Гуцулія", ч. 11 (1969), а від півдня дов-

гою, стрімкою стіною Малива (848 метрів).

Непоінформований подорожній подумав би, що він уже на підгір'ю, коли в дійсності він бачить перед собою широку міжгірську долину Гуцульського Бескиду, яку географ ЕУ2 несправедливо назвав "Ославсько-Березовським Ровом". Правильніше було б назвати її Делятинсько-Березівським Ровом, бо починається вона не аж на Ославах, а таки в Делятині на заріцькому березі Пруту між пасмом заріцького Ділу, що становить початок північного рамени цього Рову, і Маливом, також над самим Прутом, від якого починається південне його рам'я, що, крім Малива, включає безпосередньо за ним гору Яворову (1001 м) і далі на південний схід хребет Рокити (1114 м). На дні цього Рову лежать села: Заріччя, Чорний Потік, Білі Ослави, Чорні Ослави, Люча, Текуча, Лючки та всі чотири Березови (Вижній, Середній, Долішній і Баня). Розміщені всі ці села отже на на підгір'ю, а в міжгірській улоговині Гуцульського Бескиду.

Навпроти цієї східної заріцької долини тягнуться по західному боці властивої делятинської китловини Пруту три гірські пасма, повздовжні у відношенні до загального напрямку Карпат і поперечні у відношенні до течії Пруту. Крайне південне пасмо закінчується на делятинських Ліщинах горою Векличем (до 750 м висоти) напроти Малива, що височить на східному березі Пруту. Середнє спадає стрімким узбіччям видовженої гори Посіч (650 м) просто в делятинську китловину, без відповідника на східному березі Пруту. Третє ж, пів-

солоденької горівки, що в твоїх губоньках червоних...

Маруся поволеньки підвелася із землі й потягнула Олексу за рукав.

Далі буде.

нічне, закінчується Страгорою (887 м). Між Посічем і Страгорою стоїть гора Клива (710 м), південна віднога Страгори, що зі сходу замикає долину річки Любіжні. Відповідником північного пасма Страгори є на східньому правому березі Пруту заріцький Діл.

Між Страгорою на заході й Ділом на сході відгороджує Делятин від властивого підгір'я на півночі висока на поверх 600 м тераса, довга на яких 4 кілометри, що в сучасних підсоветських публікаціях отримала назву Лоївського плято від села Лоеви, розташованого на її верху під самою Страгорою. Коли дивитися на це плято з надвірнянської залізничної станції, то перед очима стоїть довга, стрімка, понад сто метрів заввишки стіна, покрита листковим лісом, що круто підноситься над сумежною надвірнянською рівниною. Є вона продовженням північно-східнього узбіччя Страгори й тягнеться в східньому напрямі рівним гребенем, щоб закінчитися підвищенням Вільховецьким горбом поблизу Пруту й біля села Добротова впасти високою, урвистою кручею в річку Прут напроти заріцького Ділу. П'ять кілометрів на південь від цього плято лежить місто Делятин.

З усього дотепер написаного можна, хіба, зробити тільки такий висновок, що Делятин розташований не на підгір'ю, але таки в горах над рікою Прутом, 458 м над рівнем моря. Правда, оточений він не Гімалаями, і не Чорногорою, а скромними горбами й горами від 650 до 900 метрів високими, які проте становлять невіддільну частину структури Карпатських гір.

3. Гідрографія

Річкова система делятинської території досить багата: одна більша ріка, дві малі річки й три великі потоки, всі з власними назвами, та ще де-

кілька маленьких, неназваних потічків і струмків.

Прут — головна ріка Делятина, випливає кількома джерелами з-під Говерлі в Чорногорі й тече з численними довгими й коротшими закрутами в загальному північному напрямі. Довжина його течії почерез гори доходить до яких 70 кілометрів. Прокладаючи собі річище в горах, мусів він поборювати ще в непам'ятних геологічних часах багато перешкод і проломлюватися через більші, чи менші скельні запори. З численних таких його проломів через Карпати треба згадати три найважливіші.

Перший, природний, Ямненський, між селами Ямною й Яремчем. Другий, природно-штучний, Яремчанський у тому місці в Яремчу, де тепер водоспад "Перебій", чи йнакше "Гук". Тут ще до другої половини дев'ятнадцятого століття властивого пролому не було. Скельна запора була для водної течії завелика й затверда, щоб її проломити, й ріка проскакувала її високим на 20 м водоспадом. Десь під кінець того ж століття водоспад кілька разів висаджувано динамітом, щоб уможливити вільний сплав дерева. В наслідок цього утворився вузький, глибокий, штучний пролом, на дні якого залишився невисокий уже,

Примітка: З усіх висот, поданих у цьому розділі, вимірені з науковою точністю у відношенні до морського рівня є тільки оці: Маливо (848 м) (Яворова (1001 м), Рокита (1114 м), Страгора (887 м) і Делятин (458 м). Взяті вони з різних друкованих публікацій. Всі ж інші це приблизне моє визначення в порівнянні з відомими висотами. Висоту Лоївського плято встановлено в порівнянні із Страгорою, положенням Надвірної над рівнем моря (438 м) і висотами надвірнянських горбів Городище (522 м) та Потоки (584 м), зачерпнутими з туристичних довідників.

Делятин, 1933. Високий заріцький беріг. На передньому пляні, на гладкій надпрутській рівнині, члени Українського Спортового Т-ва "Прут" в Делятині після тренінгу.

але ще доволі голосний, спад води, як досить таки мізерна рештка імпульсантажного колись водоспаду.

Про третій, останній в Карпатах, природний Добротівський пролом Пруту між Делятином і Добротовом буде мова пізніше.

На делятинську територію входить Прут пониже Дори глибокою й на яких 30 до 40 м широкою долиною між горою Маливом і Ліщинами. Рвучка його течія пливе в північному, трохи відхиленому на схід, напрямі, спочатку між високими берегами, але дедалі високі береги, зокрема лівий, віддаляються, утворюючи гладку, повздовжню долину, по середині якої суцільним руслом котиться прозора вода ріки.

Навпроти латинського костела суцільне досі річище Пруту ділиться на три рукави. Головне русло звертає направо під високий берег напроти заріцької церкви й пливе під самим заріцьким берегом якого ще півтора кілометра. Середнє, вужче, продовжує течію початкового суцільного річища. Між цими рукавами лежить довгий і доволі широкий, легко підвищений острів, густо зарослий високою

лозою. На його середині росла одна-одинока висока смерека, біля якої було навіть кілька грядок, засаджених картоплею. Острів мусить лежати на твердому, кам'янистому підложжі, бо ніяка, навіть найбурхливіша повінь Пруту не змогла його знищити, хоч і не раз зовсім заливала його водою, але без видимої для нього шкоди, хіба для картоплі під смерекою.

Третє русло звертає навкоси наліво й пливе попри низький берег примістя Луги на майже всій його довжині. Було воно й найгірнішою стихійною небезпекою під час частих повіней Пруту, а бувало їх по дві, три, а то й чотири кожного літа. Розбурхані, прудкі хвилі роз'юшеної ріки зі шаленою силою вривалися в це русло й протягом хвилин заливали увесь простір Лугів жовтими водами до півтора метрової висоти, підривали хати, здирали докорінно урожайні шари ґрунту разом з урожаєм, залишаючи по собі страшну руїну, купи каміння й ріні. Я сам був свідком, як за несповна 15 років прибережна смуга ґрунтів на Лугах, довжиною в півтора кілометра, шириною до яких чотириста й глибиною від чотирьох до шіс-

тьох метрів, пішла "за водою", проковтнута розшалілим Прутом.

Кількарічні спроби в двадцятих роках ліквідувати це небезпечне русло або, принаймні, зміцнити його лівий берег будовою "кашиць", чи міцніших кам'яних гребель, не давали ніяких наслідків. Ці регуляційні споруди не мали сили опертися навалі бурхливих вод і під їх натиском кашиці зникали зовсім, а з кам'яних гребель залишалися тут і там жалюгідні рештки. Про силу повіневої течії свідчить також факт, що після кожної повені величезний простір між лівим і середнім руслом Пруту був завалений від берега до берега купами гладко обточених, круглявих кам'яних брил вагою 50 кг в середньому, а було між ними чимало й сто й двістікілових, нанесених водою з глибини гір. Це свідчить також і про колосальну ерозійну активність Пруту.

Високий правий берег, під яким

пливе головне русло Пруту, десь проти центру села Заріччя, під прямим кутом скручує наліво, утворюючи поперечну, стрімку кручу, відому під назвою "Насаль". Головна течія ріки чолом ударяє об це урвище, в наслідок чого утворюється під ним сильний крутіж, названий "Під Насалем". Від крутежа течія звертає круто наліво й трохи далі пливе навскіс до лівого делятинського берега пониже устя потока Коцюрчика, сполучаючись подорозі з обома бічними руслами в одну суцільну течію.

Звідси з'єднаним річищем прямує Прут, все ще під делятинським берегом, попід заріцький міст в північно-західньому напрямі до південного підніжжя Вільховецького горба. Тут скручує на північний схід, обпливає південно-східній ріг Вільхівця й попід його східнім підніжжям пливе просто на північ. Його долина починає помітно звужуватися, а береги

Делятин, 1934. Вид з "Машини" на північну частину Посіча й на частину Першого Горіша, перевезеного на Вищу Головну вулицю. Наліво стара школа. Направо, частково будинок начальника делятинського суду, українця, Романа Гузара.

Делятин, 1930. Вилив Пруту на Лугах під час повені 25 травня 1930 року. Вода пливе до глядача річищем Коцюрчика. Вгорі: наліво Маливо, направо на самім краю південний кінець Посіча. Третя зліва, батьківська хата автора цих рядків.

значно підвищуватися. Напроти вільховецького облазу вливається до Пруту з протилежного заріцького боку бистра, спадиста річка Чорний Потік, що пливе під самим підніжжям Ділу. Зараз після устя цієї річки Діл і Вільховець наближаються до себе так тісно, що Прут мусить пробиватися між ними глибоким, вузьким і відносно довгим проваллям, щоб нарешті поблизу села Добротова вирватися на покутську рівнину. Оце й є третій, останній у Карпатах, найдовший і найглибший, природний Добротівський пролом Пруту через Карпати. Від Добротова напрям течії вже виразно східній. Вся довжина лівого берега Пруту на делятинській території доходить до приблизно 10 км.

Із західного боку вливаються до Пруту на терені Делятина чотири гірські допливи; з них дві річки, і два потоки. Першим, на півдні, це річка **Перемийська**, довга в простій лінії на 10 км, а з закрутами приблизно 13 км. Впливає вона на заході в глибині гір за селом Лугом і пливе у східному напрямі мальовничою долиною

між гірськими пасмами Веклича на півдні й Посіча на півночі. Горішня й середня її течія пропливає селом Лугом. В селі прекрасна, дерев'яна, п'ятибанна церква, збудована на початку цього століття за проектом його мешканця, будівничого й різьбяря самоука, Василя Турчинюка. Нутро її замітне тим, що мальовил у ній дуже мало. Іконостас, престоли, проповідальниця, хори і т. д. чудово різьблені, а святі ікони виконані плоскорізьбою. Всі різьбарські роботи високої мистецької вартости виконав згаданий Василь Турчинюк. Докладніше про цю виїняткову церкву пише Галя Лагодинська в "Гуцулії", ч. 5 за 1968 рік.

Долішня течія цієї річки пропливає глибоко врізаною долиною в Делятині на Другому Горішу й біля воєнного цвинтаря вливається в Прут. Перемийська замітна тим, що за Австрії сплавляли по ній дерево, про що свідчать залишки високої "клявзи" (дерев'яно-камінної загати) в горішньому кінці села Луга.

Коцюрчик, трикілометровий потік,

впливає з-під Поломів, південної відноги Посіча, напроти головної залізничної станції. Перепливає тунелем по-під обидві залізниці напроти солеварні й салінарними полями тече в північному напрямку попри коломийську залізницю, популярно "коломийку". Минає костел з-заду й пасовище "Копальню", за яким скручує скісно направо, покидаючи товариство залізниці. Біля хати Боднаруків звертає на схід, перетинає під мостом Головну Вижчу вулицю й попри салінарне поле "Машину" впливає на Луги біля вілли Михася Мигалюка. Тут кінчається його бистра течія. Звідси лінивим, замуленим і поширеним руслом пливе зарінками на Лугах у північному напрямку. За надлісництвом звертає на північний схід і поміж густими лозами впадає в ліве русло Пруту повище його злуки з головною течією.

Важливий Коцюрчик тим, що під час повіней переминяються у своїй долішній течії у ще одне грізне русло розбурханого Пруту й заливає всю північно-західню частину примістя Луги.

Річка **Любіжня**, довга з закрутами до 14 км, впливає, як і Перемийска, на заході з глибин гір за великим дялятинським присілком Любіжною й пливе серединою присілка у східному напрямі доволі широкою долиною поміж пасмами Посіча від півдня й Страгори від півночі. Зараз перед Кливою впадає до неї в Маринім Куті напроти млина Ровінського невеличкий безіменний потічок.

Потічок цей, довгий на яких два кілометри, цікавий тим, що впливає із джерела з назвою "Довбушева керниця" на східнім кінці південного підніжжя на південь і вливається до Любіжні.

У Маринім Куті поміж стрімким берегом Погрібнича й лагіднішим схилом Посіча мусіла Любіжня в сивій давнині пробиватися через доволі ви-

соку скельну запору, про що сьогодні свідчать червоनावі скелі обабіч річки й суцільно кам'яне, порожисте її дно такого ж кольору. Над цим проломом побудовано славний дялятинський кам'яний віадукт станіславської залізниці, популярно "станіславки".

Від віадукту пливе Любіжня, все ще в східному напрямі, долиною поміж Погрібничем і Посічем аж до залізного мосту на "коломийці". За мостом біля торговиці скручує на північний схід й між східнім берегом Погрібнича й "коломийкою" з лівого боку, й властивим містом з правого боку, й вниз бистрою, ще півтретя кілометра довгою, течією до південного підніжжя Вільховецького горба, де й вливається в Прут.

Своєрідною рисою річки Любіжні в її горішній і середній течії по Кливу є те, що вона всяяна вздовж правого берега численними, теплими джерелами, т. зв. "теплицями", що взимі майже ніколи не замерзають і виділюють з себе доволі густу пару.

Великий потік **Литовець** впливає з-під північно-східнього підніжжя Страгори й пливе на схід уперек села Лоеви, перепливаючи під невеликими мостами спершу "станіславку", а пониже церкви "цісарку". За селом круто звертає на південь і зараз же входить на територію Делятина під назвою **Сирилівки**. Пливе поміж Лотовим і Вільховецьким горбом у спадистій долині спочатку невеличкими меандрами, т. зв. "завоями" (мініатюрними, півкожними, прибережними сіножатами), а далі вже дуже глибокою, вузькою долиною, зарослою густо всякою деревиною й кущами, у стінах якої приміщувалися секретні печі для нелегального виварювання соли.

При виході з цієї вузької долини впадає в Лотовець, як права притока, мініатюрний потічок в 350 метрів за-

Делятин, 1932. Потік Коцюрчик на Лугах (пливе від глядача). В глибині Вільховецький ліс з горбом направо. Вгорі наліво на тлі лісу жидівські будинки містечка.

вдовжки, що витікає з мочара біля підніжжя Підстрагірчика й пливе до Лотівця на схід вузесенькою й відносно дуже глибокою щілиною. Вартий він уваги тим, що відмежовує Лотовий від Шевелівки, а також і тим, що з ним пов'язана історія серйозної технічної помилки інженерів, що проклали понад ним надвірнянську "цісарку" (битий шлях). Але про це на іншому місці.

Від устя цього потічка долина Лотівця значно поширена й на ній збудовано ще за Австрії будинок міської різні. Пливе він тепер поміж Шевелівкою на заході й Вільхівцем на сході ще якого півкілометра, пропливає тунелем біля "Рогатки" попід надвірнянську "цісарку" й на протилежному боці сполучується з потоком Солонцем. Течія Лотівця від джерел до злуки з Солонцем довга на приблизно півчверта кілометра. Смак і запах його води сірчаний.

Останній, більший потік Делятина, **Солонець**, випливає глибоко біля пів-

нічно-східнього рогу Кливи й глибокою долиною між Шевелівкою на півночі й Погрібничем на півдні пливе на схід до "Рогатки", де сполучується з Лотівцем, чи пак Сирилівкою. Звідси звертає круто на південь. Утворивши з Лотівцем невелику вже річку, пливе між Вільхівцем і Погрібничем, а далі обпливає південний лук Вільхівця й на північному сході одночасно з Любіжною вливається до Пруту. Приблизна довжина Солонця від джерела до Пруту понад 5 км, а від джерела Лотівця понад 7 км.

Уздовж його берегів знаходяться численні джерела "соровиці" (сконцентрованого розчину соли), звідси й його назва "Солонець". Найявність солянкових джерел використала міська управа Делятина й ще за Австрії збудувала над його берегом поблизу колонійської залізниці лікувальний заклад солянково-сірчаних інгаляцій і купелів.

(Далі буде)

ВІСТІ З ГУЦУЛЬЩИНИ

П. Орленко

СКАРБНИЦЯ НЕОЦІНЕНИХ БАГАТСТВ

В краю синіх Карпатських гір, серед ніжно-зелених смерек і тонкостанних ялиць, дзвінких потічків і пишнотравних полонин з давніх давен виникло чарівне й неповторне мистецтво горян-гуцулів.

Подив бере, де бралася сила й снага в гуцула не тільки орати кам'янисту землю, гнати на попону овець, а й в'язати кольори у веселкові килими, ліпити з глини довгошії збанки, покривати мережаною різьбою дерев'яну шкатулку. Серед злиднів і нестатків, коли діти пухли з голоду і не знали слова "школа", не залишало гуцула почуття прекрасного. Від роду до роду передавалася ця пристрасть і вміння, вдосконалюючись з покоління в покоління.

Успадкувавши від своїх попередників усе найкраще, сучасні гуцульські мистці досягли вражаючих успіхів. Майстром є мало не кожен мешканець гір. Витворами народних мистців прикрашений побут тисяч і тисяч людей. Їхніми роботами захоплюється весь світ, а зразки їхніх творів експонуються на виставках та по музеях багатьох країн світу.

Та найбільше скарбів зібрано, безперечно, в Музеї народного мистецтва Гуцульщини, що в Коломиї.

Музей налічує понад 13 тисяч експонатів високої мистецької вартости роботи різьбарів, гончарів, карбувальників, мосяжників, вишивальниць, писанкарок, килимарів. Цікава є його історія.

Ще 1880 року на тому самому місці, де стоїть музей, громадськість міста влаштувала етнографічну виставку, на якій експонувалося чудове різьблення Юрія Шкрібляка та кераміка Олекси

Бахматюка. Вона настільки вражала мистецькою довершеністю творів, що незабаром розпочалося збирання коштів на спорудження Народного дому, де можна було б влаштувати подібні виставки та провадити культурно-освітню роботу. Проте тяжко зароблювані копійки збиралися повільно.

Народний дім було врешті побудовано 1902 року, а сам музей, та й то з великими труднощами, відкрився лише 1935 року. Від польської адміністрації годі було чекати коштів на утримання й розширення музею і він існував як громадська установа і містився у трьох невеличких кімнатах. Колекції поповнювалися за рахунок дарунків самих майстрів, що прагнули зберегти своє мистецтво. Колекціонування не мало систематизованого характеру. Проте завдяки етнографу Володимиру Кобринському, який багато років був його директором, та іншим ентузіястам, залюбленим у народне мистецтво, музей "Гуцульщина" зібрав і зберіг багато зразків гуцульського декоративно-прикладного мистецтва, починаючи з XVIII століття.

Великої шкоди завдали музеєві німці під час Другої світової війни, пограбувавши, а частково й знищивши найцінніші його експонати.

1944 року музей відновив свою роботу вже як державна установа. Маючи тепер кошти, він швидко перетворюється на великий унікальний культурно-художній заклад Прикарпаття, покликаний зберігати і популяризувати народне мистецтво.

В музеї провадиться й дослідницька робота по вивченню декоративно-прикладного мистецтва, відшукуванню

цінних виробів минулого, закупівлі кращих зразків сучасних майстрів. Тут часто влаштовуються і персональні виставки народних мистців. Крім того, з величезної скарбниці творів, які зберігаються в музеї, утворено пересувну виставку "Народне мистецтво Гуцульщини", з якою мали можливість ознайомитися мешканці багатьох міст України, а також Естонії та Узбекистану.

Експозиція музею розміщена на двох поверхах у 18 залах і має два розділи — мистецтво дорадянського періоду й сучасне, а всередині розділів експонати об'єднані за видами народного мистецтва на основі історико-хронологічного і монографічного принципів.

Найбільш давнім і поширеним видом народного мистецтва на Гуцульщині є різьба по дереву. У хаті гуцула не було, мабуть, жодної дерев'яної речі, якої б не торкнувся різець майстра. Сволоки, столи, ліжка, колиски, полиці, речі домашнього вжитку мають не тільки утилітарне призначення. Це часто високомистецькі твори.

Від виробу до виробу простежується в музеї розвиток і збагачення цього виду мистецтва. Ось боклажок, рахва, пляшка, чарка та інші вироби найвидатнішого майстра різьби ХІХ ст. Юрія Шкрібляка—родоначальника славнозвісної династії різьбарів. Він користувався сухою різьбою, лише подекуди застосовуючи незначну кількість інкрустації з дерева та мідного дроту. А ось і твори його синів — Василя, Миколи й Федора. Кожен з них — яскрава творча індивідуальність із власним стилем, манерою, світосприйманням. Їх вироби багатше прикрашені інкрустацією з дерева, металу, рогу, бісеру, перламутру.

Іван та Василь Якіб'юки збагатили народний орнамент новими елементами й композиціями, впроваджували нові прийоми обробки дерева. Їхні

вироби — топірець, палиця, гарчик, рамки вражають тонким мистецьким виконанням.

Важко перелічити й схарактеризувати всіх майстрів, твори яких представлені в музеї. І кожен з них — особливий і неповторний, єдиний у своєму роді.

Багато місця в музеї відведено виробам сучасних різьбарів. Переймаючи все краще від своїх попередників, вони розширюють можливості художніх прийомів і техніки виконання, розвивають, доповнюють та збагачують народне мистецтво. У їх творчості з'явилася нова ознака: народне мистецтво зближається з професійним. У виробничих майстернях — своєрідних творчих лабораторіях — на основі народних традицій розробляються й впроваджуються нові принципи декоративно-прикладного мистецтва. Народні майстри часто працюють у співдружності з мистцями-професіоналами, створюючи високомистецькі твори, поява яких була неможливою колись, при кустарній праці. Докорінно поліпшилися й умови роботи народних умільців. Їхні вироби — барильця, шкатулки, обкладинки для альбомів, тарілки та сотні інших виробів свідчать про зрослу майстерність, тематичне збагачення творчості народних мистців. Багатьом з них присвоєно почесне звання заслужених народних майстрів, десятки стали членами Спілки художників СРСР.

Захоплення викликають вироби з металу та шкіри, виставлені в кількох залах. Це й зброя — пістолі, кріси, порохівниці, топірці, — прикрашена мереживом різьби, карбування, гравіювання, це й жіночі металеві прикраси — чепраги, згарди, шелести, це й пояси, череси, ташки, тобівки, щедро оздоблені металом і тисненням, тонко гравійованими пряжками й фігурними бляшками — всього не перелічиш. Велике значення в мистецькій оброб-

ці металу й шкіри відіграють Вижницьке училище прикладного мистецтва та Косівський технікум народних художніх промислів.

Надзвичайно багату колекцію являє собою гуцульська кераміка, починаючи з XVIII ст. і закінчуючи нашими днями. Традиційні фарби — зелені, жовті, коричневі на білому тлі творять рослинні чи геометричні орнаменти у поєднанні із стилізованими сюжетними малюнками. Керамічні вироби — миски, тарілки, збанки, калачі, свічники — відзначаються великою різноманітністю форм. Значне місце в експозиції посідають кухлі для печей, кожна з яких — то закінчений твір мистецтва. Осібно виділена керамічна народна скульптура малих форм, яка, спираючись на давні традиції, виділилася нині в самостійний вид мистецтва. В музеї представлені цілі тематичні скульптурні композиції на теми життя й побуту Гуцульщини, а іноді й на теми літературних творів. Це "Гуцульське весілля", "Борислав сміється", "Грицева шкільна наука", "Троїсті музики" та багато інших. Привертає увагу їх декоративність, тонкий народний гумор, багатий традиційний кольорит. Окремо виставлено оригінальні витвори умільців — іграшки із сиру.

Безмежжя творчої фантазії народних майстрів особливо яскраво проявилось в писанках. В музеї їх сотні і немає серед них двох схожих. Їх розписується по всій Гуцульщині і

кожне село має свої стильові особливості. Вони — яскраві, сонячні — завжди були символом весни, радості. Ними бавилися діти, їх дарували один одному на знак примирення і дружби. Вони були, та й зараз є неодмінним атрибутом пасхи, а крім того перетворилися на один з найоригінальніших видів народного мистецтва. Багатство орнаментальних взірців гуцульських писанок творчо використовують у багатьох галузях декоративно-прикладного мистецтва.

Та от біда. Яйце — надто тендітний матеріал. Воно легко б'ється і маленький шедевр втрачається назавжди. Від часу, навіть в музейних умовах, писанки руйнуються самі собою. Їх не можна перевозити літаком (а хто б в якому краю він не жив, не хотів мати в оселі такий сувенір). І от науковий співробітник музею Любомир Кречковський винайшов спосіб не тільки запобігати саморуйнуванню писанок, а й зробити їх небиткими. Не пошкоджуючи яйця, він звільняє його вміст і заповнює порожнину легкою масою, консервуючи його навіччю. Поки що таким чином оброблена лише частина колекції, а незабаром цей досвід буде поширено на всі музеї України, де зберігаються писанки.

За багатством барв і орнаментованою писанки перегукуються з ліжниками й килимами, тканими виробами та вишивкою, про що свідчать вироби, виставлені в музеї. Сучасні майстри, використовуючи традиції мину-

НАЙКРАЩІ М'ЯСНІ ВИРОБИ

знайдете в

SLEZAK'S MEAT MARKET
HOMEMADE MEAT PRODUCTS

2101 West Chicago Avenue

Chicago, Illinois, 60622

TEL.: HU 6-7685

лого, створюють нові композиції, розширюють асортимент виробів, враховуючи якість нових матеріалів та вимоги зростаючої культури сучасного побуту.

Щире захоплення викликає гуцульський одяг. Це своєрідне поєднання багатьох видів народної творчості: вишивання, ткання, плетіння, в'язання, обробки шкіри, мосяжництва тощо. Гуцульський чоловічий та жіночий одяг із села Яворова, що експонується у вітрині музею, відзначається простотою форм, багатством прикрас і барвистістю. Місцеві варіанти

гуцульського вбрання за кроєм, кольоритом, способами прикрашення дуже різноманітні. Про це свідчать зразки буденного і весільного одягу різних сіл — експонати музею.

Вже навіть цей найзагальніший перелік може дати якийсь уявлення про неоцінені скарби, створені руками талановитих майстрів упродовж століть, в які вкладено стільки фантазії, почуття міри і смаку. Вони дбайливо зберігаються і постійно поповнюються в Музеї народної творчості Гуцульщини.

3. Гуменюк

ТРАНСФОРМАЦІЯ ГУЦУЛЬСЬКОГО ТРАДИЦІЙНОГО ВЕСІЛЛЯ ПІД СУЧАСНУ ПОРУ

Гуцульський обряд весілля віддавна має характерні місцеві особливості, хоч більшість його рис свідчить про його спільність з весільними обрядами, що побутували на терені всієї України.

Раніше шлюб розглядався не лише як природна потреба творення сім'ї, але й як засіб одержання матеріальної вигоди. Тому при виборі подружньої пари виняткового значення набувало соціальне становище молодих. Часто шлюби творилися примусово, з волі батьків. Тому траплялися випадки викрадання дівчат і вінчання в чужому селі.

Економічні й культурні перетворення, що сталися протягом останніх десятиліть, зумовили деякі зміни в традиційному гуцульському весіллі. Найбільше змін зазнав побутовий бік весілля і значно менше — обрядовий.

Зараз в основі одруження лежить не багатство, не примус батьків, а взаємна любов. Якщо й буває, що батьки несхвально ставляться до одруження, то діти, як економічно незалежні від

батьків, приймають рішення самостійно.

Змінилася й форма весілля, хоч давні народні традиції й досі є його основою, набувши дещо іншого змісту. Залишилася традиція сватання, згода. Проте зараз під час сватання вирішальним є не посаг молодої, а її краса, працьовитість, освіта і спеціальність. У більшості випадків старостів не засилають, бо молоді домовляються про одруження самі, погоджуючи з батьками термін весілля та побутові питання.

У переддень реєстрації шлюбу вдома у молодих збираються родичі, щоб прикрасити деревце — символ заложення нової сім'ї. При цьому присутні співають:

Ой, летіла зозуленька,
Сіла на яличку.
Ходить, тату, зав'язати
Хоч одну косичку.
В'яжіть, тату, косиченьку,
В'яжіть височенько,
Аби нашим молодят
Жилось веселенько...

Під час шиття вінка молодому чи

молодій виконуються майже такі самі церемонії, як і раніше, тільки при цьому співається менше обрядових пісень. Коли починають шити вінок з барвінку, співають:

Весілля ся зачинає, най Бог пома-
гає.
Коби мали стільки добра, як дер-
жава має.
Весілля ся зачинає, мед, горівка
п'єси.
Чесно дівка дівочила, тепер від-
даєси.
(с. Ільці)

В інших селах співають по іншому. Коли вінок готівий, співають, щоб прийшла мати вікон відбирати. При цьому мати, пританцювуючи, співає:

А дай, Боже, добрий час,
Як у людей, так у нас.
А в щасливу годину
Потішили родину.
А я давно цього ждала,
Щоби з вінком танцювала.

На другий день відбувається весілля. З самого ранку сходяться гості з подарунками. На зустріч кожному виходять музики, граючи весільні мелодії, молода з друзками (а їх нині буває 4—6), родичі. Молода пригощає кожного гостя чаркою горілки, печивом, цукерками. Потім гості танцюють або засідають за столи з різноманітними стравами й напоями. Молоді ж готуються до реєстрації шлюбу. Вона відбувається або за тиждень до самого весілля, або в день весілля.

Перед виходом молодих благословляють батьки на нове життя. Молоді тричі кланяються їм у ноги і цілують в уста (раніше цілували в ноги і руки). Потім молоді з родичами ідуть до кімнати щастя або до клубу. Там голова сільради вручає їм свідоцтво про одруження і бажає щастя. Молоді обмінюються обручками. Від імені односельчан молодих поздоровляє

голова колгоспу і вручає їм подарунки, закуплені за рахунок колгоспу.

Під урочистий марш молоді сходять зі сцени і танцюють вальс або "Гуцулку". Потім розпочинаються масові танці з піснями:

Ой, як же нам заспівати,
Аби про нас чули?
Файно нині живемо ми,
Сучасні гуцули.

(с. Яворів)

При виході молодих посипають цукерками як побажання щасливого, солодкого життя для молодої пари.

Існує досі й церковне вінчення після реєстрації.

Потім молоді повертаються кожен до свого дому, де дальше весілля відбувається за старим звичаєм. За винятком деяких побутових деталей. Під вечір збирає собі князь боярів з-поміж своїх родичів і гостей і ідуть машинами до молодої, везучи із собою страви і напої.

Назустріч виходить молода і відбувається взаємне частування. Потім молода перев'язує молодого рушником. Гості беруться за руки і заходять в хату, тричі обходячи стіл. В хаті молодий жартома торгується з братом молодої, аби він "продав" свою сестру. Дійшовши згоди, брат встає і коло молодої сідає молодий. Гості кричать "гірко" і молоді цілуються (звичаю кричати "гірко" раніше в гуцульському весіллі не було). Опісля гості п'ють за здоров'я молодих, співають пісень, танцюють.

Поряд з обрядовими піснями все частіше звучать сучасні популярні пісні.

Зберігся обряд повниці, коли родичі й гості підходять до молодих і дарують їм речі домашнього побуту та гроші, а молоді їх частують.

Змінився асортимент весільних страв. Поряд з традиційним холодцем,

голубцями, кашею зараз подають вінегрет, холодні м'ясні закуски, печиво. Кожному гостю дають окремий столовий набір.

Весільний одяг також зазнає деяких змін. Часто молоді замість весільних гуцульських костюмів одягнені у весільний одяг, характерний для мешканців міста (біла сукня, фата).

Так справляють весілля в Яворові, Ільцях, Нижньому Березові та інших гуцульських селах.

У підготовці й проведенні сучасних весілля беруть участь не тільки рідні молодих, а більшість мешканців села, а також чимало гостей із сусідніх сіл та з міста.

НАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В СОКОЛІВЦІ

Ще на початку 70-их років у селі Соколівці на Гуцульщині був організований народний університет образотворчого мистецтва, який скоро здобув широку популярність серед населення. Його слухачі-робітники, колгоспники та службовці.

А почалося все з шкільного музею гуцульського мистецтва, де зібрані вироби місцевих різьбарів, керамістів, килимарниць — засновників університету. Про кожний з тих творів можна було б розповісти багато, адже в них і особистий смак, і радість творчої перемоги майстра. Проте, щоб відчувати красу мистецького твору, треба бути відповідно підготованим, обізнаним з цією галуззю людської діяльності. Такі завдання й поставив перед собою народний університет образотворчого мистецтва. Активну участь у підготовці першого зайняття взяли учителі В. Слобідник, Г. Оробець, Дако Г., С. Кобилюк. Перше зайняття пройшло досить успішно і тут же було засновано Раду університету.

Різні форми використовується в навчально-виховному процесі університету. Це лекції, реферати, обговорення окремих мистецьких творів. Одним з важливих напрямків навчально-виховного процесу є праця з молод-

Свій до свого!

Свій до свого!

Mike Kinach — Rico Bardis

власники

MIKE & RICO SHELL SERVICE

Cicero and Diversey

"COMPLETE AUTOMOTIVE SERVICES"

Великий вибір батарей і колес — по знижених цінах.
Заїдьте до нашої фірми для перевірки свого авта.

ВИКОНУЄМО ВСІ МЕХАНІЧНІ РОБОТИ!

2758 North Cicero Avenue

Chicago, Illinois 60639

PHONE 237-5184

25 ЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ ПОДРУЖНЬОГО ПРОЙДЕНОГО ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ П-ВА ПАВЛИНИ І ВАСИЛЯ ГАВРИЛЮКІВ В ТОРОНТО

Субота, 16 вересня 1978 року, в залі Українського Культурного Центру ім. Г. Шевченка, при вул. Горнер 482 в Етобіко, відсвятковано Срібний Ювілей в честь п-ва Павлини і Василя Гаврилюків, активних членів української громади міста Торонто, що залишиться милим і незабутнім спомином в родинному трудовому їхньому житті.

Для звеличання 25 річчя подружнього життя на цей день прибуло багато приятелів, друзів і рідні з провінції Онтаріо, Монтреалу, далеких міст Америки та околиць Торонто, щоб спільно, дружньо, в товариській атмосфері відсвяткувати таку річницю.

При вході на залю вітали Ювіліантів їхні діти — сини, Юрій і Степан, тато і мама п-во Іван і Анна Лагойди, дружки п-ні: Ірина Цибульська, Марійка Стасів — сестра і Степанія Павлович з Рочестеру. Дружби п-во: Михайло Стасів, Остап Патроняк і Василь Чвіль.

За нашим українським традиційним звичаєм, вітали Ювіліатів хлібом, сіллю, вином і медом, та під звуки весільної оркестри Ювіліята разом з ріднею, дружками і дружбами зайняли місця за почесним святковим столом, прибраним українськими вишиваними обрусами, обмаєним квітами та традиційним короваем.

до. Університет сприяє утвердженню нових обрядів і звичаїв: весіль, урочистих проводів до Червоної армії тощо.

З кожним роком діяльність народного університету в селі Соколівці набирає ширшого розмаху й сили. Саме життя, сама дійсність села підказують нові засоби в діяльності університету.

За радянською пресою

Гостинне прийняття започатковано молитвою, яку провів о. д-р Мирон Стасів, а староста Іван Андрусак попросив гостей піднести чарки (тост) На МНОГАЯ ЛІТА ЮВІЛІЯТАМ.

Після гостинного прийняття приступлено до побажань і привітів з нагоди Срібного ювілею панства Павлини і Василя Гаврилюків.

Першим, забираючи слово, староста Іван Андрусак, складаючи привіт в честь Ювіліатів, відзеркалив образ пройденого 25 літнього подружнього життя, праці, відданості до своєї Церкви й народу, підкреслюючи при тому, що п-во Гаврилюки живуть з великою любов'ю до нашого українського народу, з вірою у Бога, вони залишилися з щирою вірою до нашої Страдальної Української Католицької Церкви, притримуючись наших традицій і звичаїв, котрі передали їм їхні батьки, та які вони принесли у своїх серцях з України в цю нову прибрану Батьківщину Канаду, як також староста в імені гостей зложив щирі побажання Ювіліятам прожити ще довгі роки в щасті та доброму здоров'ї.

Глибоко змістовне побажання виголосив о. д-р Мирон Стасів, підкреслюючи заслуги праці Ювіліатів, закликаючи всіх присутніх гостей до відданої творчої праці для добра Українського Народу, своєї Церкви, віри і традицій та побажав Ювіліятам щасливого ще на довгі роки майбутнього життя.

Від Конференції Гуцульських Товариств Америки й Канади виступив з привітом м-голова пан Степан Бакай, при тому підкреслюючи заслуги праці і діяльності як голови гуцульського товариства ім. Св. Юрія-Переможця в Торонто, що є наш шановний Ювіліят Василь.

В імені дружок і дружбів вітала Ю-

**25-ліття подружнього життя.
П-тво Павлина і Василь Гаврилюки.**

віліятів пані Степанія Павлович з Рочестеру. Від Торонтонського хору СУМ "Прометей", в якому співає Ювіліят та сини Юрій і Степан, зложив привіт пан Петро Піх.

Великою атракцією свята було вручення квітів і привіту від похресників панства Гаврилюків, а саме: Миросі Стасів, Анни Більчак, Миросі Гураль, Тараса Кобилянського і Івася Якубовського. В імені похресників вітала Ювіліятів панна Мирося Стасів та зложила привіт своїй теті Павлині і вуйкові Василеві Гаврилюкам.

Щире побажання та подяку зложили їхні сини Юрій і Степан, вони дякували своїм батькам, мамі й татові, за добре виховання, вщиплення в них любови до всього того, що є рідне і наше українське, та таких принципів вони будуть і обіцяють притримуватись на ціле своє життя.

Обидва сини закінчили Курси Українознавства при свято Миколаївській Рідній Школі в Торонто, є членами молодечої організації СУМ, співають в хорі "Прометей" та грають в духовій оркестрі "Батурин", а також беруть участь в молодечому українському житті міста Торонто.

Були відчитані привіти і телеграми, які наспіли з нагоди цього ювілею, привіт від д-ра М. Небелюка з Саскатуну, від редактора журналу "Гуцулія" п-ва Катрусі і Миколи Домашевських з Чікаго.

Надіслані телеграми від брата Миколи Гаврилюка з України, від сестри Зоні Дички з України.

При закінченні промовляли Ювіліяти, Василь Гаврилюк, дякуючи всім присутнім за участь в їхньому родинному святі. Щиру подяку зложила пані Павлина Гаврилюк, дякуючи всім гостям за численну участь, ювілейному комітетові, котрий так багато доложив труду і праці для звеличання 25-літнього ювілею їхнього подружнього життя.

В часі прийняття була проголошена збірка паном Михайлом Сербенюком на пресовий фонд журналу "Гуцулія", що принесла суму \$67.00.

Від редакції журналу "Гуцулія" прилучуємося до всіх побажань і привітів та від нас бажаємо Вам, дорогі панство Гаврилюки, прожити ще на довгі роки Вашої творчої праці для добра нашого українського народу. Щастя Вам Боже!

Е. І. А.

Гуцульські тобівки в Музеї народного мистецтва Гуцульщини в Коломні в наші дні.

ВАСИЛЬ І БОГДАН МУЗИКИ

ВЛАСНИКИ ПОХОРОННОГО ЗАВЕДЕННЯ

найстаршого і відомого в цілому Чикаго із своєї солідності й точності!

F U N E R A L H O M E

2151-57 W. Chicago Avenue

Chicago, Illinois, 60622

Tel.: CA 7-1222 BR 8-7767

В. Потек**ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА "ГУЦУЛЬЩИНА" В АНГЛІЇ**

Загальні збори товариства "Гуцульщина" в Галіфакс (Англія) відбулися 19-го листопада 1977-го року. Збори відкрив голова товариства п. В. Потек та попросив присутніх вшанувати одноквилинною мовчанкою пам'ять померлих двох членів нашого товариства. На голову зборів було обрано добре знаного громадського діяча на нашому терені п. Петра Кіщука, а секретарем п. Василя Зеленчука. До президії зборів було також запрошено представників наших громадських організацій у Великобританії, які зложили зборам свої усні привіти.

Редактор Михайло Захарчук, представник від централі СУБ-у в Лондоні, у своєму обширному привіті навів писання Валентина Мороза про гуцулів, в яких зазначений автор говорить, що нині плем'я гуцулів являється найбільшою перешкодою в русифікації України, бо гуцули у своєму регіонально-національному характері незламні. Багато з гуцулів, які відбули сибірські заслання і вижили, повернувшись додому, говорять українською мовою, звичайно, гуцульським діалектом. Вони не забули українського народного мистецтва і далі його культивують: пишуть писанки, різблять, милуються гуцульськими ношами, музикою, співанками, підтримують гуцульські архітектурні та мистецькі традиції.

Не менше гаряче вітали збори й представники інших організацій, як В. Лапчак від СУМ-у, І. Федечко від Ради СУБ-у, а від округи СУБ-у на Галіфакс вітав голова Б. Шудлич. Зачитано привіт від о. радника-почесного президента нашого товариства-пароха на округу Манчестеру Яреми Гаврилюка. Був привіт від Патріархального комітету з Лондону та спільний привіт з американського конти-

ненту, до якого прилучились з привітом І. Андрусак, голова Конференції Гуцульських Товариств на ЗСА й Канаду, д-р Василь Стефурак, голова Редакційної колегії і мгр Микола Домашевський, голова Гуцульського Дослідного Інституту в Чикаго.

Дорогі наші побратими із-за океану пишуть таке:

"Вельмишановні Побратими!

Хоч нас з Вами і розділяє далека віддаль, але пам'ятайте, що в усіх нас б'ються ті самі гуцульські гарячі серця, що всі ми разом з Вами живемо і боліємо тими самими проблемами, ім'я яким наша незабутня вужча батьківщина — Гуцульщина. Ми разом з Вами боліємо за те, що там плюндрують всі культурні цінності, які надбали славні наші попередники. Тож наше спільне завдання в діаспорі працювати дружньо і організовано для спільного добра нашої Гуцульщини".

Голова товариства Потек у своєму звіті сказав, що: "Коли добре розглянути товариство "Гуцульщина" у Великобританії, то в цьому товаристві, яке я маю честь очолювати, ми за один рік нашої каденції зробили дуже багато. А спеціально коли взяти під увагу, що у Великобританії не бракує таких людей, що, на жаль, називають себе гуцулами, а чинять гуцулам не славу, утрачають свою любов до регіонального культурно-мистецького товариства. Ці люди є жалюгідними і не варті ім'я гордого і чесного гуцула. Вони чинять діла на радість нашим ворогам, які започаткували цю дику роботу проти українців взагалі близько 300 років тому назад. Їх особиста заздрість не повинна мати місця між чесними гуцулами-патріотами. Ці одиниці багато кричать за єдність, але самі не дозріли до неї, а натомість

вони є дозрілими бути заводовими рабами".

По довгій і діловій дискусії над звітом голови і цілої управи уділено їй абсолюторію. Потім слідували внески і дискусія над ними. Між іншим, ухвалено, щоб такі збори відбувати кожні два роки. Черговою точкою були вибори нової управи товариства "Гуцульщина".

Нову управу обрано в такому складі: В. Потек — голова і членами управи П. Кіщук, В. Зеленчук, І. Лайщук, І. Харінчук, В. Іванків і М. Гапчук. До Контрольної комісії ввійшли такі панове: Юра Ілюк — голова і членами П. Ваврарук та В. Бошук. Товариський суд укомплектувався в такому складі: В. Чупрінчук та І. Дзоболук, а головою обраний Іван Мандзюк.

Новопереобраний голова управи В. Потек у своєму слові звернувся до присутніх із закликком, щоб вони негайно і масово включилися в писання своїх спогадів про працю українців гуцулів між двома світовими війнами в їхніх місцевостях, щоб все відобразити в наступному другому томі Історії Гуцульщини, яка готується до видання за океаном.

При кінці зборів було ухвалено резолюцію в церковних справах такого змісту:

1. Шості Загальні збори товариства

"Гуцульщина" у Великобританії, що відбулися 19-го листопада 1977-го року в Галіфаксі (Англія), щиро вітають нашого Ісповідника Блаженнішого отця Йосифа та заявляють Йому свою синівську любов, відданість і найглибшу пошану та обіцяють всебічну моральну і матеріальну підтримку у важкому змаганні за формальне визнання Апостольською Столицею Патріяршого устрою Помісної Української Католицької Церкви.

2. Засилаємо наш сердечний побратимський привіт українському народові на Батьківщині й на чужині, а зокрема українським верховинцям-гуцулам в Україні, на засланні і в цілому світі.

3. З нагоди 25-літнього ювілею коронації вітаємо її Величність королеву Єлисавету II і її мужа Филипа, князя Единборов.

4. Учасники Зборів стурбовані подіями, які заіснували в нашому Екзархаті у Великобританії, а зокрема в осідку Екзархату в Лондоні біля катедри, де приватна поліція екзарха Кир Августина з допомогою державної поліції не дозволяють вірним заходити до храму Божого на Службу Божу. Тому ми закликаємо Екзарха Кир Августина відкликати державну поліцію та підпорядкуватися Їх Блаженству Патріярхові Йосифові., як най-

УКРАЇНСЬКЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

KAPPA FUNERAL HOME

2321 West Chicago Avenue

Chicago, Illinois, 60622

PETER KAPPA — Director

СУМЛІННА І ЧЕСНА ОБСЛУГА.

КАПЛИЦІ В ЧІКАГО Й НА ПЕРЕДМІСТЯХ.

Chapel Facilities throughout Chicago and Suburbs

Telephone: AR 6-4575 or 276-4576

вищому авторитетові і голові Помісної Української Католицької Церкви, а поступовання приватної поліції рішуче засуджуємо: геть з яничарами!"

Загальні збори товариства "Гуцульщина" в Галіфаксі закінчилися співом національного українського гимну.

По закінченні зборів о 7:30 вечора почалася забава під звуки гуцульської оркестри. Відкриваючи забаву, голова товариства п. В. Потек привітав зібраних та подав короткий нарис про Михайлівську традицію на Гуцульщині та побажав веселої забави.

Під час забави танцювала молода група танцюристів під назвою "Балет Верховина". Потім слідував привіт о. крилошанина Матичака, пароха на

округу Галіфакс. Багато разів під час забави співали "Многая літа" Михайлам. А опісля королева краси української громади у Галіфаксі дарувала всім Михайлам калачі, а також багатом гостям.

Протягом цілої забави можна було зауважити, що сини Чорногори, хоча декотрі вже не "першої молодости", бо понад або близько 70 десяти років, але дуже вправно танцювали гуцульську підпогаренку. А чудові гуцульські строї присутніх прикрашували й надавали пишности забаві.

Забава закінчилася о другій годині ранку. Гості роз'їжджалися по домах з незабутніми враженнями про мило переведений час у своєму рідному товаристві.

Гуцульські мистецькі вироби в Музеї народного мистецтва Гуцульщини в Коломиї в наші дні.

**Вілля "Мілля" (в селі Зелена),
власність мгр Емілії Яськів,
дочки о. пароха села Зеленої
на Гуцульщині (1938 р.)**

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО В ТОРОНТО І РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ГУЦУЛЬСЬКИХ ТОВАРИСТВ АМЕРИКИ Й КАНАДИ

Одинадцятого вересня 1978-го року в Торонто (Канада) відбулося величаве свято з нагоди сорокаліття священства і тридцятиліття на владичому престолі Преосвященного Кир Ізидора Борецького, Єпископа Торонтської Епархії.

Преосвященний Кир Ізидор належить до тих перших Єпископів в Канаді, які прокладали свої піонерські сійні стежки нашої Української Католицької Церкви на заокеанській землі. Він прибув до Канади в 1938-му році, де зразу ж розгорнув енергійну місійну діяльність. А рівно через де-

сять років, тобто у 1948 році, став Єпископом та Апостольським Екзархом Східньої Канади з осідком в Торонто.

Подвійний ювілей Владики Ізидора пройшов надзвичайно урочисто, в якому взяли участь численні маси вірних. У цих урочистостях брали участь також наші гуцули, організовані в Конференції Гуцульських Товариств Америки й Канади. А члени проводу на чолі з головою Конференції Іваном Андрусяком зложили візиту Преосвященному Владиці і склали щиросердечні гратуляції й побажання.

КОРИСТАЙТЕ З ПОСЛУГ АПТЕКИ

O A K L E Y

REXALL PHARMACY, INC.

2300 W. Chicago Ave. Corner Oakley Blvd.

Chicago, Illinois, 60622

Phones: AR 6-1414 - 1415

I. CHASEN, R. Ph. — FREE DELIVERY — B. KRAMER, R. Ph

Представники Конференції Гуцульських Товариств Америки й Канади з Преосвященним Кир Ізидором Борецьким.

Зліва направо: Михайло і Катруся Сербенюки, Анна Андрусяк, Преосвященний Кир Ізидор Борецький, Павлина і Василь Гаврилюки і Іван Андрусяк (1978)

Мгр Микола Домашевський

РОЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ І ЇЇ МАЙБУТНІСТЬ В ДІЯСПОРІ

Від Редакції: В суботу і неділю, 16 і 17-го вересня 1978-го року, в Чикаго заходами Окружного комітету УНСоюзу відбулося вшанування 85-ліття існування щоденника "Свобода", 45-ліття "Українського англомовного тижневика" та 25-річчя дитячого журналу "Веселка".

У зв'язку з цим відзначенням відбувся панель на тему: "Роль української преси і її майбутнє у вільному світі".

Панель відбулася в домівці спортивного товариства "Леви". Відкрив панель голова Окружного комітету УНС п. Михайло Сорока. Панелем провадив мгр Лука Костелина, а брали участь в панелі пп. ред. А. Драган: о. шамбелян Ярослав Свищук, редактор ептрхіяльного тижневика "Нова Зоря"; проф. д-р Василь Маркус, редактор "Церковного Вісника" парафії св. Володимира і Ольги; проф. Адам Антонович, редактор журналу "Екран"; мгр Микола До-

машевський, редактор гуцульського журналу "Гуцулія" і проф. Роман Завадович, редактор журналу "Веселка".

Нище подаємо реферат мгр Миколи Домашевського на тому панелі.

Говорячи про роль української преси в діяспорі, мусимо мати на увазі, що в наших умовах преса мусить бути не тільки інформатором, як це іноді в нас твердять, але й одноразово організатором нашої української спільноти та могутнім виховним чинником. Але для цього всі редактори мають стреміти, щоб зробити нашу пресу цікавою, щоб вона доставляла читачам не тільки розвагу, але й поповнювала їм знання з різних галузей науки, культури, техніки і громадсько-політичного життя.

Місія преси не сміє обмежуватися до вузьких наших союзових та партійних внутрішніх інтересів, але сяга-

ти далеко ширше, виходячи за межі своїх організацій. Товариства, організації в житті людства зникали, а преса залишалася, зафіксувавши на своїх сторінках події даної ери. Преса росла разом з людством, в ній кристалізувалися всі науки, які потрясали уми і серця її читачів. Але преса тоді потрясатиме уми і серця людей, коли вона матиме якусь певну провідну ідею. В наших умовах цією провідною ідеєю мусить бути — плекання українського національного патріотизму і українолюбства. А спеціально в пресі для молоді, яка позбавлена рідного українського материка.

Ми маємо чимало українських і українознавчих шкіл для нашої молоді, але того ще не досить, бо знання, які наше молоде покоління здобуває по школах, мусить ще доповнюватися в пресі, яка повинна мати за завдання підсичувати український патріотизм і любов до всього, що є українське, наше рідне. Тож ми мусимо дбати про ідейну пресу, насичену глибокою любов'ю до свого українського.

А тепер погляньмо критично на нашу пресу, чи вона справді відповідає вищезгаданим завданням, чи вона справді добросовісно виконує свою роль? І так, і ні! На жаль, багато з нашої преси є надзвичайно однобічною, необ'єктивною, безбарвною, сірою, а може навіть часом й нудною. Особливо це стосується преси окремих наших політичних угруповань та й союзової преси, які часто годують своїх читачів давно віджилими і за-

старілими, неактуальними ідеями та нецікавими статтями. Колись ці ідеї були передовими і добрими, але часи міняються, а разом з тим міняються й умови, в яких ми живемо, міняються й зацікавлення та потреби читачів, а тому нашим святим обов'язком є переглянути всі ті застарілі ідеї, обновити їх, пристосувавши до нового часу та потреб української громади в діаспорі.

Візьмім для прикладу Римо-Католицьку Церкву, яка була й є одною із найсильніших остої релігійного життя у світі. Але і в лоні цієї Римо-Католицької Церкви останніми роками наступило чимало змін. Другий Ватиканський Собор застосував багато нового в житті і праці Церкви. І хоч в основних своїх догмах залишається вона незмінною, однак й ті деякі її застарілі правила переглянені, а на місце їх прийшли деякі нові. А це значить, що ця Церква йде в ногу з новими умовами і новими обставинами, що мусить бути доброю наукою і для нас у світському житті.

Ми всі часто твердимо, що наша преса у вільному світі є вільною, а насправді, на жаль, це часто далеке від правди, бо погляньте на нашу партійну, цебто партійних угруповань та й союзову пресу, чи вона вам помістить допис, який критикує ідеї і поступовання даної політичної групи чи союзу? Переважно ні, а це велика шкода. Сучасні редактори повинні за всяку ціну притягати та захочувати здібних журналістів до писання статей та дописів до їхніх газет чи журналів.

AUGUSTA PHARMACY

PHONE: 276-6670

959 NO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60622

Група українських редакторів в Чикаго під час панелю з нагоди 80 ліття "Свободи". Сидять (зліва): проф. А. Антонович, проф. Р. Завадович, мгр М. Домашевський, отець шамб. Я. Свищук, ред. А. Драган (промовляє), проф. д-р В. Маркус і мгр Л. Костелина.

Такі статті однак мусять насвітлювати дану справу об'єктивно, без переборщування досягнень. Також в разі потреби треба подавати у таких статтях й слушну критику, чим можна в великій мірі здобувати популярність та довір'я читачів, бо сучасного читача не можна задовільнити лише банальними фразами, в які він — читач переважно не вірить та тим самим знеохочується до читання нашої преси, яку мимоволі починає уважати менш важною, нецікавою, а то й непотрібною. Це й одна з причин, чому наша українська преса тратить популярність та підтримку серед своїх читачів-передплатників. Також редактори газет та журналів повинні сприяти так званім "контroversійним" статтям, які дають читачеві після їх прочитання нагоду призадуматися та зробити врешті свій власний висновок про порушену в статті справу. Статті такі однак не сміють бути злобні змістом, що є тоді прогріхом супроти норм цивізованого світу. Такі дописи, які заторкують контroversійні справи, можуть часом викликати полеміки на сторінках даної преси, що на мою думку, є добре, бо збуджує заінтересування у читачів та само-собою притягає їх до даної газети чи журналу.

Наша преса чимало приділяє уваги місцевим справам і це добре явище,

але все це переважно подається в рожевих барвах, цебто необ'єктивно. Наші українські національні імпрези, за нашою пресою, завжди "проходять на високому поземі", а наші аматори це все "знані і заслужені таланти", "рецитатори — це вже справжні артисти мистецького слова, а наші політичні справи у Вашингтоні завжди "стоять дуже добре", що є, на жаль, далеке від правди. Такі твердження також притуплюють потрібну самокритику у громадянства.

Отже коли преса буде однобічною, необ'єктивною, то вона поступово втрачатиме вагу в суспільстві і йтиме до загину. Вона перейде на англійську мову, чим стратить українських дух та мимоволі стане безсилим конкурентом іншим американським газетам-гігантам.

І нарешті хочеться дещо торкнутися мови нашої преси. Ми багато нарікаємо, що в Україні сякі-такі окупанти калічують мову, русифікують її. Це правда, і про це треба голосно говорити, а навіть кричати. Однак поряд з цим треба звернути увагу й на себе, як ми поведимося з нашою українською мовою. Скільки ж можна часто подибати на сторінках нашої преси полонізмів, американізмів чи інших "-ізмів". Як наприклад, "тайний", а треба "таємний", "стріча", а треба "зустріч", або така "мовна перла", як

Мгр Микола Домашевський

ЦЬОГОРІЧНА СЕСІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ЛЯБОРАТОРІЇ В ІЛЛІНОЙС

З кожним роком все більше зростає заінтересування західного світу до того загадкового феномену на Сході Європи, що зветься СРСР. Якщо той феномен до Другої світової війни посідав якусь одну шосту плянети, то по Другій світовій війні він розсунув свої кордони далеко поза передвоєнні межі, він тепер займає вже й багато колись західних держав центральної Європи. А в наші дні вже створив свої передмостові пречілки і в Америці та Азії і загрожує дальшим посуненням. Тож цілком природно, що інтерес до глибшого вивчення того феномену: його політичної системи, економіки, культури і всього іншого, чим розпоряджає всяка держава ще більше зростає.

В західному світі є чимало науково-дослідних інституцій, а в тому й при Іллінойському університеті в Шампейн-Урбана вже від кількох років існує так звана Науково-Дослідна Лябораторія, яка також займається вивченням й СРСР. Ця лябораторія щороку в літні місяці влаштовує свої сесії, присвячені вивченню Східної Європи. Цього року така сесія відбулася в часі від 12-го червня до 7-го серпня. На сесії було присутніх 220 осіб-науковців з різних університетів. Серед присутніх було 25 українських науковців.

Особливість цьогорічної сесії полягала в тому, що в ній брали участь

"чисельна", коли треба писати: "численна".

Тож зробимо якісь висновки з нашого обміну думками на цьому панелі та хоч в деякій мірі започаткуймо уліпшення нашої преси в діяспорі, щоб таким чином забезпечити її майбутність.

найновіші дисиденти-науковці, які недавно прибули з СРСР. Такими видатними науковцями з-під советів були М. Віткін, колишній член Академії наук СРСР. Лев Лінда, доктор філософії Ленінградського університету, член Академії наук СРСР, автор 10 книжок та Борис Лінда молодий науковець, організатор Інтернейшенел Амнеції в Москві.

Перший з них виголосив доповідь на тему: "Азійський спосіб сприйняття марксистського думання", другий мав доповідь на тему: "Програмовий спосіб у вичуванні російської мови" і третій на тему: "Засновання Інтернейшенал Амнеції в Москві".

Всі доповіді тих визначних гостей були на високому науковому поземі і викликали серед присутніх велике зацікавлення багатьма підсоветськими проблемами. По доповідях відбулися жваві дискусії та ставилися питання доповідачам.

Поза офіційними сесіями директор Російського та Східноєвропейського Інституту робив прийняття, на якому у теплій і дружній атмосфері учасники мали можливість обмінятися думками та поглибити свої зацікавлення проблемами з-поза залізної куртини.

Щоб дати можливість учасникам сесії ближче і ширше ознайомитися з українською проблематикою та питаннями, над якими працюють наші вчені, відбулося двоє прийнять з українського боку. Проф. Д. Штогрин разом із своєю дружиною робили одно таке прийняття, а друге прийняття влаштовували панство М. і К. Домашевські. На обох цих прийняттях широко інформувалося гостей про наші специфічні українські проблеми та питання, які опрацьовують наші українські учені. Думаємо, що такі вужчі

Група учасників Науково-Дослідної Лябораторії Ілїнойського Університету в Шампейн. (1978).

Зліва направо: Н. Дейнега, проф. д-р Д. Штогрин, К. Домашевська, М. Рубчак, мгр М. Кравчук, проф. д-р В. Дмитришин, проф. д-р Гарасимів, проф. д-р Е. Гарасимів і проф. д-р Б. Чопик.

прийняття є дуже корисні для популяризації наших українських ідей і проблем, що виривають перед нами - українцями.

На закінчення треба сказати, що директор Російського і Східноєвропейського Інституту проф. П. Фішер

і директор Науково-Дослідної Лябораторії проф. Б. Уроф, як господарі сесії, вив'язалися зі своїх завдань блискуче, а сесія в свою чергу принесла велику користь учасникам, які заїзналися з багатьма ще недослідженими проблемами Східної Європи.

М. Д.

ЗВІТ З РІЧНИХ ЗБОРІВ КОНФЕРЕНЦІЇ ГУЦУЛЬСЬКИХ ТОВАРИСТВ АМЕРИКИ Й КАНАДИ

У днях 5-го й 6-го травня 1978-го року в Торонто (Канада) відбулися Річні збори Конференції Гуцульських Товариств Америки й Канади. Збори відбулися в гражді Михайла Сербанюка. У зборах взяли участь представники гуцульського т-ва "Чорногора" з Чикаго, гуцульського т-ва св. Юрія Переможця з Торонто та гуцульського т-ва "Трембіта" з Клівленду. Названі товариства заступали такі делегати: Іван Андрусак, Михайло Сербанюк, Степан Бакай, Василь Гаврилюк, Василь Кріцак, мгр Микола Домашевський, Михайло Більчак, а Василь Стефанюк виправдав свою неприсутність. Крім делегатів, також були гості в особах п-ні Катерини Домашевської і п. д-р М. М. Небелюка.

Річні збори відкрив голова Конференції Іван Андрусак, який запропону-

вав такий порядок нарад: 1. Відкриття і вшанування померлих членів та затвердження протоколу з попередніх Річних зборів. 2. Звіти голови, писаря, касира, редактора журналу "Гуцулії" та Історії Гуцульщини. 3. Звіти членів управи. 4. Дискусія над звітами, ухвали та резолюції і доповідь під заголовком: "На порозі нової декади". Порядок денний прийнято без змін і приступлено до його реалізації.

На пропозицію мгр М. Домашевського на самому початку зборів вшановано пам'ять померлих членів гуцульських товариств.

Далі М. Домашевський зачитав протокол з попередніх Річних зборів, який затверджено без змін. А голова Конференції І. Андрусак висловив по-

дяку і признання писареві М. Домашевському за так докладний і обширний протокол, який повністю відображує перебіг Річних зборів. Потім голова Конференції поінформував присутніх про лист-резигнацію д-ра В. Стефурака. Але тому, що він помер, вирішено, що лист не є актуальним і тому не підлягає обговоренню. Далі голова поінформував, що з Чикаго з парохії Володимира і Ольги одержано пакунок, в якому переслано "Вісник", що його видає парохія свв. Володимира і Ольги, де було подано докладні інформації про панахиди та похорони д-ра Василя Стефурака. Опісля писар Конференції поінформував, що на його руки за час каденції наспіло багато листів до Конференції, редакції "Гуцулії" та Дослідного Інституту, на які йому довелося відповідати. Листи в основному стосувалися матеріалів до журналу "Гуцулія" і Історії Гуцульщини. Після інформації про листи мгр М. Домашевський зробив обширний звіт про працю редакції "Гуцулії", Історії Гуцульщини (другий том) та про працю Дослідного Інституту. Із звіту присутні довідалися, що за минулий час видано п'ять чисел журналу "Гуцулія". В тій ділянці йому доводилося багато працювати не тільки по опрацюванню матеріалів, але й також треба було добирати відповідний матеріал, а також са-

мому писати. Також присутні довідалися із звіту, що протягом року було прийнято до Дослідного Інституту звичайними членами таких осіб: проф. д-р Д. Штогрин, проф. д-р Т. Боцюркова, проф. д-р Ю. Гавалешку, о. Р. Мізія, проф. д-р Малицького. Також з Інституту нав'язано контакти для співпраці з д-р В. Ленциком, проф. д-р Ю. Мачуком, д-р І. Снігуровичем, проф. д-р М. Бідою та іншими. Також нав'язано співпрацю з Українським Центром в Гарварді.

Далі мгр М. Домашевський поінформував, що йому через особисті старання пощастило нав'язати наукові зв'язки з Іллінойським університетом, який 7-го травня 1977 р. прийняв його в члени Дослідної лабораторії східно-європейських проблем, що йому уможливило дальшу дослідну працю для II тому Історії Гуцульщини. Він там перебував протягом 21-го дня. Кошти прожитку там він покрив з власної кишені. Для точнішої інформації про характер праці Дослідної лабораторії мгр М. Домашевський додав, що на тій Дослідній лабораторії останнього року було присутніх 120 професорів. На 1978-ий рік мгр М. Домашевський знову є запрошений до названої лабораторії.

Також поінформував у своєму звіті мгр М. Домашевський про підготов-

PHONE: 829-9622

ПАМ'ЯТНИКИ

VENETIAN MONUMENT COMPANY

QUALITY MEMORIALS SINCE 1912

523-31 North Western Avenue

Chicago, Illinois, 60612

JOHN DEL MISSIER

ANY EVENING BY APPOINTMENT

ВИКОНУЄМО ПАМ'ЯТНИКИ З ГРАНІТУ, МАРМОРУ, БРОНЗУ.

ку матеріалів до друку другого тому Історії Гуцульщини.

На закінчення мгр М. Домашевський зачитав протокол Контрольної комісії т-ва "Чорногора" в Чикаго, яка перевела контролю діловодства і каси журналу "Гуцулія" та видання першого тому Історії Гуцульщини. Контроль ствердила, що все знаходиться в доброму і фаховому порядку. Протокол контрольної комісії залучується до протоколу Річних зборів Конференції, а також є вписаний до касових книг.

Кінчаючи свій звіт мгр М. Домашевський поінформував, що його за наукові праці для Гуцульщини прийнято дійсним членом УВАН в Канаді.

Дальшим звітодавцем був касир Конференції Михайло Сербанюк, який поінформував про грошовий обіг Конференції, та щодо видання Історії Гуцульщини. Історія Гуцульщини перший том реалізована і нині на конті Історії маємо 1600 долярів.

Після цих звітів приступили до дискусії й запитань, пов'язаних із звітами. Першим запитав С. Бакай редактора Історії Гуцульщини, яку саме допомогу подають члени Дослідного Інституту у виданні II тому Історії. При цій нагоді він нагадав, що розділ "Християнство на Гуцульщині" було доручено опрацювати проф. д-р П. Біланюкові, з яким має тісний зв'язок товариство Торонто. До цього він ще додав, що в цьому розділі має бути висвітлено не лише ера християнства, але й дохристиянський період. А також він висловив побажання, щоб у згаданому розділі насвітлено не лише проблеми Католицької Церкви, але й Православної Церкви та Протестантської Церкви.

Д-р М. М. Небелюк висловив побажання, щоб при назві сіл Гуцульщини подавати старі назви, що існували до 1939-го року, а в дужках подавати вже нові. А також не радить багато

звертати уваги на мову, а краще було б вживати гуцульського діалекту одного села.

Катерина Домашевська запиталася, з якої саме каси покривається подорожі членів Конференції, і коли буде повернено позичку Домашевським?

Голова Конференції І. Андрусак висунув думку в дискусії, що варто було б перевести гуцульський з'їзд в листопаді 1978 р. під час з'їзду СКВУ. Але мгр М. Домашевський висловив думку, що на з'їзді СКВУ буде мало гуцулів і тому в той час з'їзду гуцулів ми не повинні переводити. З'їзд гуцулів бажано було б перевести в таких містах, як Торонто, Чикаго, Клівленд або Дітройт. М. Сербанюк уважає, що такий з'їзд найкраще було б перевести на Лейбордей. Його думку підтримували інші члени Конференції.

Після цих розмов слідували відповіді на запити. Голова Конференції І. Андрусак відповів, що деякі поїздки членів Конференції покриваються з каси з членських вкладок, але ніколи з сум, призначених на видання Історії Гуцульщини. Гроші від реалізації книжок ідуть виключно на Історію Гуцульщини і ні в якому разі на інші потреби Конференції.

Мгр. М. Домашевський на запит п. С. Бакая відповів, що члени Дослідного Інституту в більшості допомагають у розшуках потрібних матеріалів та допомагають їх опрацювати. Щодо назви сіл, то редактор пояснив, що вони будуть так подаватися, як це вимагається в науковому світі, щоб таким чином забезпечити нашим виданням місце на полицях університетських бібліотек. Про це подбають члени Дослідного Інституту, які мають з цим до діла. Щодо мови Історії, то редактор мгр М. Домашевський сказав, що все-таки в цьому питанні краще прислухатися нам до наших мовознавців-учених, думка яких для нас мусить бути авторитетом.

В дальшій дискусії С. Бакай запитався про справу УСОХ. На це голова Конференції дав вяснення, що Конференція не отримала запрошення від УСОХ. Це по-перше, а по-друге, УСОХ то є з'їзд фізичних осіб, а ми є організацією організацій і тому не можемо брати участі в УСОХ. При цьому голова Конференції сказав, що в конгресі СКВУ ми, тобто наші делегати, мусять взяти участь, як це було й на минулому конгресі, де він, голова І. Андрусак, був делегатом від Конференції. По довшій дискусії ухвалено: всі звіти прийняти до відома. Відбути з'їзд фізичних членів в місті Торонто чи Ошаві на день св. Юрія Переможця. Організацію з'їзду доручено І. Андрусякові. Дальше рішено взяти участь в конгресі СКВУ, на який делегувати від Конференції п. І. Андрусяка, а заступником п. С. Бакая. Кошти подорожі на конгрес СКВУ покрити із членських вкладок Конференції або просити торонтське товариство, щоб воно перебрало на себе ці видатки.

Доручається п. І. Андрусякові під час конгресу СКВУ перевести нараду з гуцулами, які будуть на тому конгресі. Доручити Контрольній комісії

товариства св. Юрія Переможця в Торонто перевести контролю діловодства, як це робиться щорічно в товаристві "Чорногора" в Чикаго. Управі Конференції доручається виконати постанову у справі збірок на видання другого тому Історії Гуцульщини.

Всі резолюції мгр. М. Домашевський зібрав в одне і зачитав їх. Василь Гаврилюк додав до них ще дві точки, які на внесок М. Сербанюка, підтриманий В. Крицаком, прийнято одногосно.

Останньою діловою точкою зборів Конференції була доповідь мгр М. Домашевського на тему: "На порозі нової декади". Після цієї доповіді вив'язалася досить жвава дискусія, в якій всі присутні брали участь. По дискусії голова закриття збори, подякувавши всім присутнім за участь і діловий обмін думками та конструктивну дискусію для добра нашого організованого життя гуцулів в діяспорі.

Після закриття зборів відбулася перекуска, що її підготували пані К. Сербанюк та А. Андрусак. А вечором 6-го травня відбулася гарна гуцульська забава, організатором якої було гуцульське товариство св. Юрія Переможця в Торонто.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВИСЛАЛИ ПЕРЕДПЛАТУ НА "ІСТОРІЮ ГУЦУЛЬЩИНИ" ТОМ II?

Її другий том вже скоро появиться з друку!

PHONE: AR 6-6003

WESTERN PAINT & HARDWARE

WALL PAPER — WINDOW SHADES AND GLASS

ELECTRICAL AND PLUMBING SUPPLIES

DOOR CHECK AND LOCK REPAIRING

1007 N. Western Avenue

Chicago, Illinois, 60622

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що в неділю, 25 червня 1978 р., в Дженерал Госпітал в Ошаві, на 58 році життя відійшов у вічність бл. п. Юрій Копильців, народжений у селі Марківка Печенізьського району Івано-Франківської області в Україні.

Покійний належав до української католицької церкви св. Юрія та був членом Братства Українців Католиків. Покійний приїхав до Канади в 1949 р. та поселився на північних територіях Онтаріо в Ред Лейку, де працював у копальні золота "Мекензі Айленд".

У 1957 р. прибув до Ошави та працював у "Дженерал Моторс".

Покійний Юрій залишив у глибокому смутку дружину Стефанію та сина Романа в Ошаві, сестру Софію в Україні та багато приятелів і знайомих у Канаді.

У вівторок, 27 червня 1978 р., о год. 7:30 увечері, в похоронному заведенні

"Амстронг" о. Роман Набережний відслужив панахиду та виголосив прощальне слово. В середу, 28 червня 1978 р., по відслуженні о. Романом Набережним Заупокійної Служби Божої в церкві св. Юрія, тіло покійного перевезено на вічний спочинок на український цвинтар св. Володимира і Ольги, де надгробне слово виголосив Степан Бакай.

По похороні присутніх запрошено на тризну до церковної залі, яку молитвою розпочав о. Роман Набережний, а пізніше молитвою попрощав Покійного. Від родини прощали Покійного Степан Бакай і Василь Стефанишин.

На заклик Степана Бакая — панни Ліда Піц і Оксана Кадикало перевели збірку, яка принесла \$149.00, з чого призначено по \$50 на "Гомін України" і "Нашу Мету" та \$40 на журнал "Гуцулія".

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Стефанишин

Мгр М. Домашевський

НАШІ РЯДИ РІДІЮТЬ

Відійшов у вічність гуцул д-р Василь Стефурак. З його відходом українська громада в Чикаго втратила лікаря-гуманіста, активного громадського діяча і великого українського патріота. Смерть доктора Василя Стефурака — це болюча втрата не тільки для української громади в Чикаго, але для всього організованого гуцульського люду в діаспорі.

Доктор В. Стефурак народився 8-го вересня 1898-го року в селі Соколівці на Гуцульщині. Народну школу Покійний закінчив у рідному селі, а в гімназії навчався в Коломиї. Одначе під час Першої світової війни, коли він був уже в останній класі гімназії, його покликанно до австрійського вій-

ська. Однак йому пощастило взяти відпустку з війська для закінчення гімназії, яку він все-таки скінчив і повернувся до війська.

В лавах австрійської армії він потрапив на Італійський фронт, де й перебував усю війну, щасливо повернувшись до Відня. Тут він вступив на Віденський університет на медичний факультет. Під час навчання на університеті він зацікавився зі студенткою Емілією Батюк, з якою й одружився.

Закінчив університет Покійний в 1927-му році, діставши диплом доктора медицини. Але цей диплом треба було нострифікувати. Тож він їде до Познані, де оформляє свій доктор-

ський диплом і повертається в Україну (в Галичину).

Тут в Косові він відкриває свою медичну канцелярію, де починає приватну докторську практику, обслуговуючи своїх вужчих земляків-гуцулів. Одноразово з професійною працею він бере активну участь й в громадському житті Косова. І так проходить тут його життя аж до Другої світової війни.

Під час Другої світової війни звичайний ритм життя д-ра В. Стефурака порушено. Мадярська та німецька влада арештувала д-ра Стефурака в числі 145 косівських мешканців як закладників. Над життям доктора нависла велика небезпека, яка мала закінчитися смертю-розстрілом. Але за старанням командування Української дивізії його звільнено з-під арешту, як й інших його друзів по нещастю.

В 1943-44 році він разом з дружиною Емілією вступає до УПА, де лікує ранених УПАвців, а дружина його провадить аптеку. Так до большевицької навали. А коли вже наблизився фронт, він від'їжджає на Захід. А пізніше переїжджає до Штрасбургу в Австрії, де замешкує деякий час.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Ласкаво перепрошуємо наших читачів за деяке спізнання цього числа нашого журналу, що було спричинено зміною друкарні. Якщо ми до цього часу видавали журнал в Чикаго, то тепер він видається в Торонто (Канада). Ця зміна і дещо затримала вихід у світ цього числа "Гуцулії".

При цій нагоді складаємо якнайсердечнішу подяку дотеперішній друкарні "Гартур" в Чикаго, де ми видавали наш журнал протягом останніх семи років.

В 1950-му році з табору для скитальців в Австрії покійний доктор виїжджає до Америки і в Чикаго зупиняється на постійне мешкання. Тут він складає потрібний іспит, переборовши великі труднощі, а в 1952-му році відкриває свою лікарську канцелярію, де й працює до останніх днів свого життя — до квітня 1978-го року.

Провадячи лікарську канцелярію, доктор Василь Стефурак здобуває собі популярність серед української громади, виявляючи себе гуманістом: він багатьох бідних українських пацієнтів лікує безкоштовно, а також незвичайно дбайливо допомагає хворим. Одноразово працює у двох шпиталях.

Поряд з професійною лікарською працею д-р Василь Стефурак провадить громадську роботу. Він перший організує в Чикаго Українське Лікарське Товариство Америки. Крім того, довгі роки працює головою Редакційної колегії квартальника "Гуцулія" і видання Історії Гуцульщини, перший том якої вже вийшов два роки тому.

Покійний доктор був жертводавцем на розвиток української науки й культури в діаспорі. Він складав пожертви на НТШ і Гарвард та на періодичну українську пресу.

Останньо був головою Дирекції видавництва "Українське Життя" в Чикаго та членом багатьох американських медичних товариств. З його відходом у вічність українська громада в Чикаго відчула велике порідіння наших рядів, бо в особі Покійного відійшла працююча людина.

Хоч він і відійшов, але пам'ять про нього буде вічно жити за його добрі діла. Вічна йому пам'ять!

Від Редакції: Складаємо сердечну подяку д-ру Оришкевичеві за докладні життєписні дані про бл. п. д-р Василя Стефурака, що уможливило нам написання цієї статті.

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ "ГУЦУЛІЯ" ЗА 1978-ий РІК

РЕДАКЦІЙНІ СТАТТІ

	Число	Стор.
На порозі нової декади	2-3 (46-47)	1
Мгр Микола Домашевський — Видатний діяч Гуцульщини — Микола Гундяк	2-3 (46-47)	2

СВЯТОЧНІ Й ЮВІЛЕЙНІ СТАТТІ

Василь Симчич — П'ятдесят років для народу	2-3 (46-47)	16
Привітання для мгр-а М. Домашевського	2-3 (46-47)	3

ІСТОРІЯ, ЕТНОГРАФІЯ, СПОГАДИ

Мирослав Небелюк — Делятин — ворота до Надпрутської Гуцульщини	2-3 (46-47)	9
Христина Ковальська-Рущицька — Кос-Анатольський — Композитор великого обдарування	2-3 (46-47)	15

ЛІТЕРАТУРНІ ТВОРИ

Леся Верховинка — Олекса Миронюк	2-3 (46-47)	4

ПОЕЗІЇ, КОЛОМИЙКИ

Юрій Коломиєць — Гуцул (вірш)	2-3 (46-47)	9
С. Павлюк — Наша колишня надія за морем	2-3 (46-47)	19
Марія Гаркач — Коломийки	2-3 (46-47)	27

ГУЦУЛИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ (місцева хроніка)

С. Федорак — Голос приятеля Гуцульщини	2-3 (46-47)	18
Катерина Домашевська — Святкування 10-річчя "Гуцулії" в Чикаго	2-3 (46-47)	24
Резолюції Конференції Гуцульських Товариств Америци й Канади	2-3 (46-47)	26
П. Павук — Гуцул із Бойківщини — Володимир Андрушко (1909-1978)	2-3 (46-47)	20

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

У четверту річницю смерті бл. п. Івана Микитина	2-3 (46-47)	29
Мгр М. Домашевський — Бл. п. д-р Іван Докторук	2-3 (46-47)	30

ГУЦУЛЬЩИНА СЬОГОДНІ

Вісті з Гуцульщини	2-3 (46-47)	22

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ
СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

Виправлення помилок	2-3 (46-47)	36

ЛИСТА ЖЕРТВОДАВЦІВ

Листа кращих гуцулів-патріотів	2-3 (46-47)	35
На коляду зложили	2-3 (46-47)	35-36

ІЛЮСТРАЦІЇ

Знімки окремих осіб

	Число	Стор.
Микола Гундяк	2-3(46-47)	обкл.
Микола Ільницький	2-3 (46-47)	17
Михайло Турій при праці	2-3 (46-47)	18
Бл. п. Володимир Андрушко	2-3 (46-47)	20
Бл. п. Іван Микитин із м. Печеніжина	2-3 (46-47)	29
Бл. п. д-р Іван Докторук	2-3 (46-47)	30

ГРУПОВІ ЗНІМКИ

Луговики із села Дора в 1929 році. Між ними Дмитро Якуб'як (у другому ряду третій зліва)	2-3 (46-47)	5
Дмитро Якуб'як, що мешкає в Австралії, минулого року відбув подорож у рідну країну. На цій знімці він з ріднею	2-3 (46-47)	7
Делятин. Родина Прокопа Небелюка з Лугів, 1910 рік	2-3 (46-47)	10
З нагоди десятиріччя "Гуцулії". Зліва направо: М. Бурдяк, О. Тимчук, П. Романюк і К. Домашевська	2-3 (46-47)	25
Похорон гуцулки бл. п. Анни Вінтоняк в наші дні	2-3 (46-47)	27
Березівське весілля в наші дні	2-3 (46-47)	33

ГУЦУЛЬСЬКІ КРАЄВИДИ

Вид з Пруту на Вільховецький горб і на Заріцький міст: наліво до Делятина, а направо до Заріччя (1935 рік)	2-3 (46-47)	13
Вид на Говерлю	2-3 (46-47)	15

ЛИСТА

кращих гуцулів-патріотів, яким безмежно вдячні за їхні жертви, що причинилися до безперервної появи нашої друкованої трибуни "Гуцулії":

Роздольська Оксана	25.00
Чайківська Анна	4.00
Вацик Василь	6.00
Мисюк М.	6.00
Березовський Роман	3.00
Федчишин І.	3.00
Довганюк Іван	3.00
Сарвадій І.	3.00
Д-р Небелюк М. М.	30.00
Віндик Орест	3.00
Шарабурак Юрій	3.00

В дванадцяті річницю смерті мого мужа бл. п. Богдана-Андрія Листка складаю 10.00 доларів на пресовий фонд журналу "Гуцулія" замість квітів на його могилу.

Дружина Марія Слюзар-Соханівська

ЧАСОПИСИ - ЖУРНАЛИ - КНИЖКИ

"Голос Спасителя" — місячник, видає Чин Редемптористів у Канаді.

"Голос Лемківщини" — незалежна газета, присвячена справам лемків у краю, за океаном і в цілому світі. Появляється раз на місяць, видає т-во "Карпати", Йонкерс, Н.Й.

"Євангельська Правда" — редагує комітет. Видає Михайло Фесенко. Виходить місячно.

"Мета" — орган української національно-державницької думки, виходить місячно. Редагує Колегія, відповідальний редактор: Леонід Василів.

"Молода Україна" — видає Центральний Комітет Об'єднання Демократичної Української Молоді. Голова ЦК: Ю. Криволап. Редагує Колегія.

"Народна Воля" — український тижневик, видає УБрацький Союз.

"Праця й Життя" — церковно-громадський кварталник Української Автокефальної Православної Церкви в Австралії і Новій Зеландії.

“ГУЦУЛІЯ”

Редакція застерігає собі право скорочувати та корегувати статті.
Передрук матеріалів з “Гуцулії” дозволяється при умові подання повної назви журналу.

Передплата в ЗСА і Канаді на рік \$7.00 Ціна окремого числа \$2.00.
Передплата на рік в інших країнах:

Англія 35 шіл., Австралія 4 дол., Австрія 100 шіл., Аргентина 1,000 пез.
Бельгія 200 фр., Німеччина 15 н. м., Франція 200 фр., Швеція 20 корон.

Передплату, пожертви на пресовий фонд, дописи й фотографії
посилати на адресу, що її подано на 2-ій сторінці обкладинки.

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА :

У Нью-Йорку:

Mrs. V. BILANIUK
4602 241st Street
Douglaston, N.Y. 11362
Tel. (212) 631-9102

У Клівленді:

Mr. S. FEDORAK
13344 Wolf Drive
Strongsville, Ohio 44136
Tel. (216) 238-3159

В Австралії:

Mr. V. POPADIUK
156 Barnard Street
North Adelaide, S. A. 5006
Australia Tel. 267-2835

У Канаді:

Mr. M. BILCHAK
43 Parkway Avenue
Toronto 3, Ont., Canada
Tel. (416) 532-5288

Mr. WASYL KOSTIUK

1022 McCalman Bay
Winnipeg, Manitoba
R2L 1N4, Canada
Tel. (204) 667-4659

ЧАСОПИСИ — ЖУРНАЛИ — КНИЖКИ

“Свобода” — Український щоденник,
видає УНСоюз.

“Студент” — редактує комітет, орган
українських студентів у Канаді.

“Українське Слово” — видає перша
українська друкарня у Франції.

“Українське Слово” — орган україн-
ського т-ва “Просвіта” в Аргентині.

“Українське Православне Слово” — ор-
ган Української Православної Церкви в
ЗСА.

“Українське Козацтво” — кварталник
Українського Вільного Козацтва. Редагує
Колегія,, головний редактор і адміністратор —
Антін Кущинський.

“Церква і Життя” — суспільно-громад-
ський тижневик. Видає Колегія, Австралія

“Вільне Слово” — часопис Національної
Єдності, Торонто, Канада.

“Вісті з Риму” — Українське Пресове
Бюро, Рим, Італія.

“Літопис Бойківщини” — піврічник,
присвячений дослідям історії, культури
й побуту бойківського племені, орган Г.
У. Товариства “Бойківщина” у Філадель-
фії.

СПІВЧУТТЯ

Вельмишановне Панство Миколо і
Розальо Ільницькі.

Редакція “Гуцулії” висловлює Вам
найглибші співчуття у Вашому вели-
кому родинному горі-втрата доньки
Елеонори. Разом з Вами переживаємо
Ваш великий біль і горе!

Чи Ви вже вислали передплату за гуцульську трибуну у вільному світі
“Гуцулію”?

УВАГА!

УВАГА!

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КАСА

“САМОПОМІЧ”

ПЛАТИТЬ НАЙВИЩІ ПРОЦЕНТИ
на
ЗВИЧАЙНИХ ЩАДНИЧИХ КОНТАХ

6%

а від сертифікатів платимо так, як і всі інші
фінансові установи.

ТАКОЖ

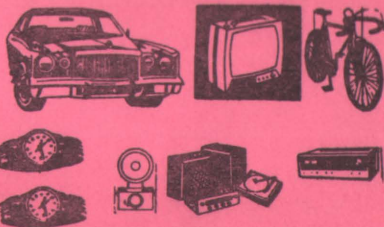
**Хто складає гроші у Самопомічі дістає квитки
на виграшу авта, та інших вартісних нагород.**

**За кожних 250 долярів, вложених на конто,
одноразово, дістаєте один квиток.**

ЗРАЗОК КВИТКА НА ВИГРАШУ

ВИГРАШІ

1. нове авто
2. кольорова телевізія
3. грамофон - стеріо
4. радіо
5. фотоапарат
6. ровер
7. жін. ручний годинник
8. муж. ручний годинник

Виграша відбудеться

В НЕДІЛЮ, 19-го СЕРПНЯ, 1979 РОКУ

“САМОПОМІЧ” - ЧІКАГО

2351 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL. 60622

TEL.: (312) 489-0520